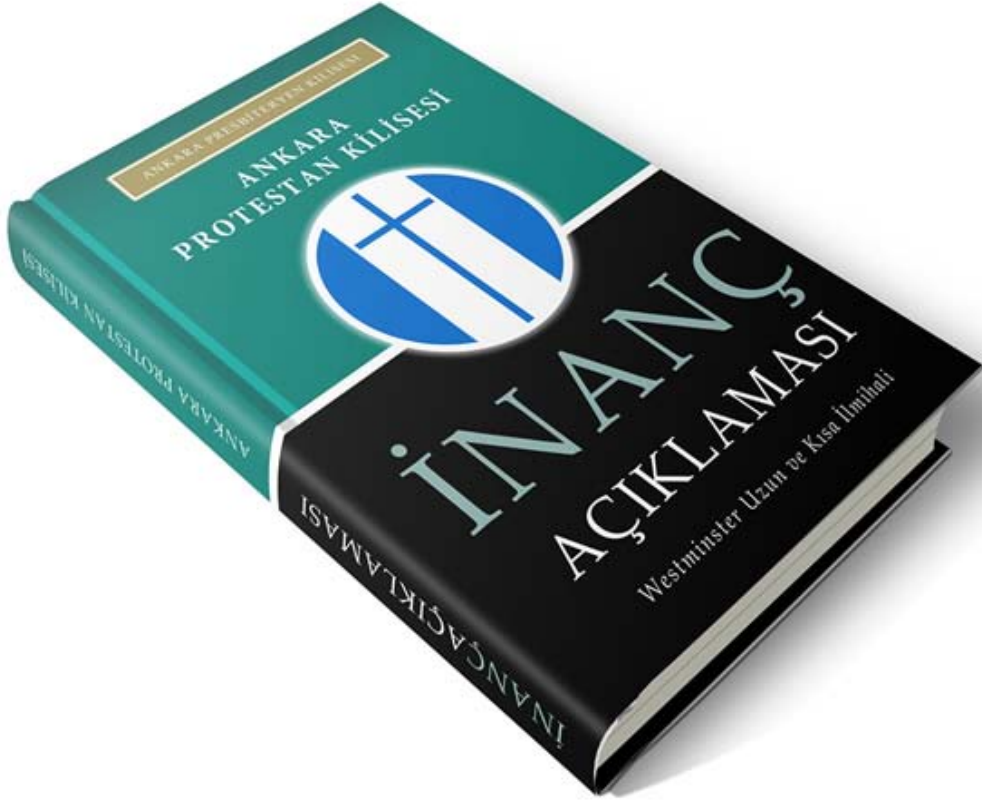

ANKARA PROTESTAN KİLİSESİ

www.protestan.net

WESTMINSTER İNANÇ AÇIKLAMASI

İÇİNDEKİLER

1. Kutsal Kitap.....	3
2. Tanrı ve Kutsal Üçlü Birlik.....	6
3. Tanrı'nın Sonsuz Hükümü.....	8
4. Yaratılış.....	.10
5. İlahi Takdir.....	.11
6. İnsanın Günaha Düşmesi ve Bunun Cezası.....	.13
7. Tanrı'nın İnsanla Antlaşması.....	.14
8. Aracı Olan Mesih.....	.15
9. Özgür İrade.....	.17
10. Etkin Çağrı.....	.18
11. Kurtaran İman.....	.19
12. Yaşama Götüren Tövbe.....	.20
13. Aklanma.....	.21
14. Evlatlığa Alınma.....	.22
15. Kutsallaşma.....	.23
16. İyi İşler.....	.24
17. Kutsalların Sonsuza Dek İmanlı Olarak Dayanması.....	.26
18. Lütuf ve Kurtuluş Güvencesi.....	.27
19. Tanrı'nın Yasası.....	.28
20. Hıristiyan'ın Özgürlüğü ve Vicdan Özgürlüğü.....	.30
21. Dini Tapınış ve Şabat Günü.....	.31
22. Evlilik ve Boşanma.....	.33
23. Kilise.....	.34
24. Hıristiyanlar'ın Birlikteliği.....	.35
25. Sakramentler.....	.36
26. Vaftiz.....	.37
27. Rab'bin Sofrası.....	.38
28. Kilise Disiplini.....	.40
29. Hükümetler.....	.41
30. İnsanların Ölümünden Sonraki Durumu ve Ölülerin Dirilişi.....	.42
31. Son Yargı.....	.43

BÖLÜM 1

Kutsal Kitap

I. Kutsal Yazılar: Kurtuluşla ilgili bilgiyi, imanı ve itaati yeterli, kesin ve hatasız olarak açıklayan tek kaynaktır. Doğanın ışığı, yaratılışın işleri ve Tanrı'nın İlahi Takdiri, insanları özürsüz[1] bırakacak derecede Tanrı'nın iyiliğini, bilgeliğini ve gücünü gözler önüne sermiş olmasına rağmen bunlar, kurtuluş için gerekli olan Tanrı ve O'nun isteğine ilişkin bilgiyi sunmada yetersiz kalır.[2] Bu nedenle Rab birçok kez ve çeşitli yollardan kendisini göstermekten ve isteğini Kilisesi'ne açıklamaktan;[3] ardından da bu gerçeğin daha iyi bir şekilde korunması, duyurulması ve ayrıca kilisenin, benliğin düşkünlüğüne, Şeytan'ın ve dünyanın kötülüğüne karşı daha sağlam durması ve teselli bulması için Kutsal Söz'ün tamamının yazıya geçirilmesinden hoşnut olmuştur.[4] Tanrı, halkına isteğini açıklamak için eskiden çeşitli yollar kullanmıştır. Daha önce kullanılan bu açıklama biçimleri artık sona erdiğinden[5] Kutsal Yazılar'ın varlığı son derece gerekli olmuştur.[6]

II. Kutsal Yazılar'a ya da diğer adıyla Tanrı'nın yazılı Sözü'ne, Eski ve Yeni Antlaşma'nın tüm kitapları dahildir.

ESKİ ANTLAŞMA'DA YER ALAN KİTAPLAR:

1. Yaratılış
2. Mısır'dan Çıkış
3. Levililer
4. Çölde Sayım
5. Yasa'nın Tekrarı
6. Yeşu
7. Hakimler
8. Rut
9. 1. Samuel
10. 2. Samuel
11. 1. Krallar
12. 2. Krallar
13. 1. Tarihler
14. 2. Tarihler
15. Ezra
16. Nehemya
17. Ester
18. Eyüp
19. Mezmurlar
20. Süleyman'ın Özdeyişleri
21. Vaiz
22. Ezgiler Ezgisi
23. Yeşaya
24. Yeremya
25. Ağıtlar
26. Hezekiel
27. Daniel

28. Hoŕea
29. Yoel
30. Amos
31. Ovadya
32. Yunus
33. Mika
34. Nahum
35. Habakkuk
36. Sefanya
37. Haggay
38. Zekeriya
39. Malaki

YENİ ANTLAŖMA'DA YER ALAN KİTAPLAR:

1. Matta
2. Markos
3. Luka
4. Yuhanna
5. Elçilerin İşleri
6. Romalılara Mektup
7. Korintlilere Birinci Mektup
8. Korintlilere İkinci Mektup
9. Galatyalılara Mektup
10. Efeslilere Mektup
11. Filipililere Mektup
12. Koloselilere Mektup
13. Selaniklilere Birinci Mektup
14. Selaniklilere İkinci Mektup
15. Timoteyus'a Birinci Mektup
16. Timoteyus'a İkinci Mektup
17. Titus'a Mektup
18. Filimun'a Mektup
19. İbranilere Mektup
20. Yakup'un Mektubu
21. Petrus'un Birinci Mektubu
22. Petrus'un İkinci Mektubu
23. Yuhanna'nın Birinci Mektubu
24. Yuhanna'nın İkinci Mektubu

25. Yuhanna'nın Üçüncü Mektubu

26. Yahuda'nın Mektubu
27. Vahiy

Bunların hepsi, imana ve yaşama hükmetmek için Tanrı tarafından esinlenmiştir.[7]

III. Apokrif adı verilen ve ilahi esinden kaynaklanmayan kitaplar Kutsal Yazılar'ın bir parçası değildir. Bu nedenle, Tanrı'nın kilisesinde hiçbir yetkisi yoktur; diğer insan yazıtları gibi görülmeli ve değerlendirilmelidir.[8]

IV. İnanılması ve itaat edilmesi gereken Kutsal Yazılar'ın yetkisi, herhangi bir kişinin tanıklığına ya da kiliseye değil, tümüyle gerçeğin yazarı olan Tanrı'nın (-ki, Tanrı gerçeğin kendisidir-) tanıklığına dayanmaktadır: Bu nedenle, Kutsal Yazılar kabul edilmelidir, çünkü Kutsal Yazılar Tanrı'nın Sözüdür.[9]

V. Kilisenin tanıklığı bizleri Kutsal Yazılar'a daha fazla saygı ve daha çok değer vermeye yönlendirir.[10] Kutsal Yazılar'ın içeriğindeki göksellik, öğretisindeki yeterlilik, anlatımındaki yücelik, bölümlerindeki uyumluluk, bütünüdürün amacındaki tutarlılık (tümüyle Tanrı'yı yüceltmek), insanın tek kurtuluş yolunu açıklama biçimi ve diğer eşsiz mükemmellikleri bunun Tanrı Sözü olduğunu fazlasıyla kanıtlar: Bununla beraber hatasız gerçekliği ve ilahi yetkisinden tümüyle emin olmamızın nedeni, Kutsal Ruh'un Söz aracılığıyla ve O'nunla birlikte yüreklerimizde içsel olarak tanıklık etmesidir.[11]

VI. Tanrı'nın yüceliği, insanın kurtuluşu, iman ve yaşama ilişkin Tanrı'nın tüm isteği, Kutsal Yazılar'da ya açık bir dille belirtilmiştir ya da gerekli ve iyi sonuçlar çıkartılabilecek bir şekilde yazılmıştır. Ruh'un sözde yeni vahiyleri ya da insanların gelenekleri aracılığıyla Kutsal Yazıya hiçbir zaman hiçbir şey eklenemez.[12] Bununla birlikte, Tanrı'nın Sözü'nde açıklanan gerçeklerin kurtuluşa götürür şekilde anlaşılabilmesi için Tanrı'nın Ruh'unun içsel aydınlatma işlevinin gerekli olduğunu kabul ediyoruz:[13] Tanrı'ya tapınış ve kilise yönetimi gibi insan etkinliklerine ve topluluklarına ilişkin bazı konular ve durumlar, Tanrı Sözü'nde yer alan ve uyulması gerekli olan genel kurallar çerçevesinde her zaman, doğanın ışığı ve Hıristiyan sağduyusu gözetilerek düzenlenmelidir.[14]

VII. Kutsal Yazılar'daki her şey kendi içerisinde sade değildir ya da herkes için eşit derecede açık olarak algılanmayabilir.[15] Ancak kurtuluş için bilinmesi, iman edilmesi ve gözetilmesi gereken konular öylesine açık bir dille gözler önüne serilmiş ve birbirini destekleyen ayetlerle sergilenmiştir ki, yalnızca okumuş (aydın) insanlar değil, eğitimsiz olan kişiler tarafından da doğal yolların doğru bir şekilde kullanılmasıyla anlaşılabilir.[16]

VIII. Eski Antlaşma İbranice dilinde (eski zamanlardaki Tanrı halkının ana dilinde), Yeni Antlaşma ise Grekçe dilinde (yazıldığı gün ulusların genelinde kullanılan dilde) doğrudan Tanrı tarafından esinlenmiştir ve sadece Tanrı'nın koruyucu gözetimi altında tüm çağlar boyunca saf olarak kalmıştır ve bu yüzden gerçektir.[17] İnanç konularındaki tüm tartışmalarda kilisenin başvurması gereken en büyük yetki bu Kutsal Yazılardır.[18] Ancak kullanılan bu özgün diller, Kutsal Yazılar'ı Tanrı korkusuyla öğrenme, okuma ve araştırma hakkına sahip ve kendilerine bunları yapmaları buyrulan[19] Tanrı'nın tüm halkı tarafından bilinmediğinden, her ulusun diline çevrilebilmelidir.[20] Böylece Tanrı

Sözü herkeste yaşayacak, herkes uygun bir şekilde Tanrı'ya tapınacak[21] ve herkes Kutsal Yazılar'daki sabır ve teselli aracılığıyla umut bulacaktır.[22]

IX. Kutsal Yazının yorumlanmasında değişmeyen kural, Kutsal Yazıların yorumlanmasında yine Kutsal Yazıların kullanılmasıdır. Dolayısıyla herhangi bir ayetin tam ve gerçek anlamı sorgulandığında -ki birçok değil, tek bir tanedir- bu anlam daha açık bir dille ifade olunan diğer ayetlere bakılmalıdır.[23]

X. Tüm inanç biçimlerinin, tüm toplumların hükümlerinin, tüm eski yazarların düşüncelerinin, tüm insan öğretilerinin, tüm ruhların belirlenmesi ve sınanmasında gereken, tümüyle güvenilir olan en yüce yargıç, Kutsal Yazılar'da konuşan Kutsal Ruh'tan başkası değildir, imanımızın kesinliğini açıklayan Kutsal Yazılar Kutsal Ruh'un yardımıyla, Tanrı'nın hakim gücüyle insan yazarlar kullanılarak yazılmıştır.[24]

BÖLÜM II

Tanrı ve Kutsal Üçlü Birlik

I. Diri ve gerçek olan, [25] varlıkta ve yetkinlikte sınırsız[26] ve tümüyle pak olan Ruh, [27] gözle görülemeyen;[28] bedeni ya da farklı kısımları olmayan, [29] doğasında tutkularına göre farklılıklar göstermeyen;[30] sınırsız, [31] değişmeyen, [32] ebedi, [33] kavranılamayan, [34] her şeye gücü yeten;[35] en bilge, [36] en kutsal, [37] en özgür, [38] en mutlak[39] olan; her şeyi en doğru ve değişmez[40] olan isteğine göre kendi yüceliği için yönlendiren;[41] en sevecen, [42] en lütufkar, en merhametli, en sabırlı olan, iyilikte ve gerçekte bol olan, günahları, suçları ve kötülükleri bağışlayan;[43] kendisini itinayla arayanları ödüllendiren;[44] hükümlerinde en adil ve en korkunç olan, [45] her türlü günahahtan nefret eden[46] ve suçluyu asla haklı çıkarmayan[47] yalnızca tek[48] bir Tanrı vardır.

II. Tanrı, tüm yaşamı, [49] yüceliği, [50] iyiliği[51] ve bereketi[52] kendi içerisinde bulundurur. Tanrı tümüyle kendine yeterlidir; yarattığı hiçbir şeye gereksinimi olmadığı gibi, [53] onlardan hiçbir yücelik de almaz;[54] fakat sadece kendi yüceliğini onlarda, onların aracılığıyla, onlara ve onların üzerinde gösterir. Tanrı, her şeyin Kendisinden, Kendisi aracılığıyla ve Kendisi için yaratıldığı tüm varoluşun tek kaynağıdır;[55] onlar aracılığıyla, onlar için ya da onlar üzerinde yapmaktan hoşnut olduğu her şeyi gerçekleştirecek en kudretli hükme sahiptir.[56] O'nun gözünde her şey apaçık ve ortadadır;[57] bilgisi sınırsız, yanlışsız ve yaratıklardan bağımsızdır, [58] öyle ki Tanrı hiçbir olaya bağımlı değildir ne de O'nun için herhangi bir şey belirsizdir;[59] tüm isteğinde, işlerinde ve buyruklarında en kutsaldır.[60] Meleklerden, insanlardan ve tüm diğer yaratıklardan istemekten hoşnut olduğu her türlü tapınma, hizmet ve itaat Kendisine verilmelidir.[61]

III. Tanrısal özyapının birliğinde; aynı özü, gücü ve sonsuzluğu paylaşan üç kişi bulunmaktadır: Baba Tanrı, Oğul Tanrı ve Kutsal Ruh Tanrı:[62] Oğul, Baba'dandır:[63] Kutsal Ruh ise Baba ve Oğul'dan çıkar.[64] Baba ne doğmuştur, ne de bir göndereni vardır, Oğul Baba'nın isteğinden doğmuştur, Kutsal Ruh ise hem Baba'dan hem de Oğul'dan gelmektedir. Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un ne başlangıcı ne de sonu vardır. Baba, Oğul ve Kutsal Ruh tek Tanrıdır.

BÖLÜM III **Tanrı'nın Sonsuz Hükümü**

I. Tanrı, tüm sonsuzluktan beri kendi isteğinin en bilge ve kutsal doğrultusunda, tüm olayların akışını değişmez bir şekilde önceden belirlemiş olmasına rağmen, [65] ne günahın yazarıdır, [66] ne şiddet (davranışları) yaratıkların istemine zorlanır, ne de ikincil sonuçların doğallığı ve bağımlılığı ortadan kaldırılır fakat tersine o şekilde olmaları kesinleştirilir.[67]

II. Tanrı, verilen belirli şartlarda gerçekleşebilecek olan her şeyi bilmesine karşın, [68] bu şeylerin gelecekte gerçekleşeceğini önceden gördüğü için ya da düzenleyeceği belirli koşulların sonucunda bu sonuçların gerçekleşebileceğini bildiği için bunların olmalarını buyurmamıştır.[69]

III. Tanrı'nın hükümü doğrultusunda, O'nun yüceliğinin görülmesi için bazı insanlar ve melekler[70] sonsuz yaşama kavuşmak üzere önceden belirlenmiştir:[71] diğerlerinin ise sonsuz ölüme bırakılmaları hükmolunmuştur.

IV. Bu melekler ve insanlar, önceden belirlenerek seçildiklerinden ve özel olarak ve değişmez bir şekilde tasarlandıklarından, Çölde Sayımı da belirli ve kesindir. Çölde Sayımı artırılmaz ve azaltılamaz.[72]

V. Tanrı, dünyanın temelleri atılmadan önce sonsuz ve değişmez amacı ve isteğinin gizemli bilgeliği ve iyi arzusu uyarınca, karşılıksız lütfu ve sevgisinden ötürü, insanların içlerindeki her hangi bir imana, iyi işlerine, ya da içinde buldukları koşullara, onları iman etmeye yönlendiren sebeplere ve dayanma güçlerine ilişkin her hangi bir öngörü olmaksızın[73] yaşama kavuşturmak üzere önceden belirlediği kişileri, sonsuz yüceliğe erdirmek üzere yüce lütfunun övülmesi için[74] Mesih'te seçti.[75]

VI. Tanrı, seçilmiş olanları yüceliğe kavuşturmak üzere önceden belirlediği gibi, isteğinin sonsuz ve özgür amacı doğrultusunda bu amacın gerçekleşmesi için gerekli olan her şeyi de önceden belirledi.[76] Öyle ki, Adem'de günaha düşen seçilmişler Mesih'te

kurtarırlar;[77] O'nun Ruh'u aracılığıyla belirlenen zamanda Mesih'e iman etmeye etkin bir şekilde çağırılırlar, aklanırlar, oğulluğa alınırlar, kutsal kılınırlar[78] ve iman aracılığıyla kurtuluşa erişmek üzere O'nun gücüyle korunurlar.[79] Seçilmiş olanlar dışındaki hiç kimse Mesih tarafından kurtarılmaz, çağırılmaz, aklanmaz, oğulluğa alınmaz, kutsal kılınmaz ve kurtuluşa eriştirilmez.[80]

VII. Kavranması mümkün olmayan isteğinin bilgeliği uyarınca Tanrı, yarattıkları üzerindeki kadir gücünün görkemini görölmesi için, arzuladığı şekilde merhametini sunmak ya da saklı tutmak yoluyla insanlığın geri kalanını göz ardı ederek, görkemli adaletinin övölmesi için bu kişilerin utanca ve günahlarının sebep olduğu gazaba maruz kalmak üzere bırakılmalarını hükmetmiştir.[81]

VIII. Önemli derecede gizemli olan bu önceden belirlenmişlik öğretisine özel bir ihtiyatlılıkla yaklaşılmalıdır, [82] öyle ki Tanrı'nın, Sözünde açıklanan isteğine kulak veren ve O'nun sözüne itaat eden insanlar, etkin çağrılarının kesinliğine dayanarak sonsuz seçilmişliklerinden emin olmalıdırlar.[83] Bu öğreti Tanrı'nın tümüyle övölmesini, saygı duyulmasını ve yüceltilmesini sağlamalı, [84] müjdeye içtenlikle uyan insanları ise alçakgönüllülüğe, itinalı olmaya ve bol teselliye kavuşturmalıdır.[85]

BÖLÜM IV

Yaratılış

I. Sonsuz gücünün yüceliğini, bilgeliğini ve iyiliğini[86] göstermek için Baba Tanrı, Oğul ve Kutsal Ruh, [87] dünyayı ve içindeki gözle görülen ya da görölmeyen her şeyi altı günde, hiç yoktan ve çok iyi[88] olarak yaratmaktan hoşnut oldu.

II. Tanrı tüm diğer yaratıkları yarattıktan sonra, erkek ve kadın[89] olarak insanı yarattı. Onları kendi benzeyişi doğrultusunda[90] bilgi, doğruluk ve gerçek kutsallık ile donatıp, Tanrı'nın yasasını yüreklerine yazmış[91] ve bunu yerine getirebilecek gücü vermiş bir şekilde, [92] düşünen ve ölümsüz ruhlar olarak, [93] ancak değışebilen iradelerinin özgürlüğüne bırakıldıkları taktirde yasayı ihlal etme olasılığı altında olarak[94] yarattı. Yüreklerine yazılan yasanın yanı sıra insan, iyiyi ve kötüyü bilme ağacından yememelerini söyleyen[95] bir buyruk aldılar. Bu buyruğa uydukları sürece Tanrı'yla ilişkilerinde mutluydular ve diğer yaratıklar üzerinde egemendiler.[96]

BÖLÜM V

İlahi Takdir

I. Her şeyin yüce Yaratıcısı olan Tanrı, kendi bilge ve kutsal ilahi takdiri aracılığıyla bütün yaratıkları, eylemleri ve şeyleri[97] en küçüğünden en büyüğüne[98] kadar devam ettirir, [99] yönetir, düzenler ve yönlendirir. Bunları en bilge ve ilahi takdiri[100] ile kendi yanlışsız ön bilgisine, [101] özgür ve değişmez isteğinin amacına (emeline)[102] göre, bilgeliğinin, gücünün, adaletinin, iyiliğinin ve merhametinin[103] övülmesi için yapar.

II. Tanrı'nın önbilgisi ve hükmüne - birinci Sebep budur - göre her şey değişmez ve hatasız[104] bir şekilde gerçekleşir. Ancak Tanrı aynı sağlayışla, ikincil nedenlerin doğasına göre, bunlardan bazılarının ister gerekli, isterse özgür ya da bağımlı[105] olarak gerçekleşmemesine karar verir.

III. Tanrı, kendi olağan ilahi takdiri içerisinde çeşitli araçları[106] kullanır. Ancak kendi isteği doğrultusunda bunlar olmaksızın, [107] bunların üzerinde[108] ve bunlara karşı[109] dilediği gibi çalışabilir.

IV. Tanrı'nın sonsuz gücü, araştırılamayan bilgeliği ve sınırsız iyiliği, O'nun ilahi takdirinde öylesine sergilenmiştir ki, bu bilgelik ve iyilik ilk düşüşe ve bundan sonraki tüm diğer insanların ve meleklerin[110] günahlarına kadar uzanmıştır. Tanrı bunları yalnızca izin verme yoluyla[111] değil, fakat bunları en bilge ve en güçlü bağla desteklemiş, [112] yahut tersine bunları kendi kutsal amaçları doğrultusunda[113] çok yönlü bir şekilde hükmetmiş ve düzenlemiştir. Ancak bunu öyle bir şekilde yapmıştır ki bu süreç içerisinde işlenen günahlar en kutsal ve doğru olan, günahın ne yazarı olan ne de günahı onaylayan[114] Tanrı tarafından değil, yaratık tarafından işlenmektedir.

V. En bilge, en doğru ve en lütuflar olan Tanrı, çocuklarını önceden işledikleri günahlar için disiplin etmek ya da alçaltmak[115] ve onları desteklemek, kendisine daha yakın ve daimi bir güven seviyesine çıkarmak, gelecekteki olası günahlar için daha uyanık olmalarını sağlamak ve diğer farklı, adil ve kutsal amaçları için[116] onları sık sık, belirli bir süre için çeşitli ayartılara ve yüreklerinin düşkünlüğüne bırakır.

VI. Kötü ve tanrısallıktan uzak olan insanları ise Tanrı, doğru bir yargıç olarak önceki günahlarından ötürü körleştirir ve katılaştırır.[117] Onlardan yalnızca anlayışlarını aydınlatabilecek ve yüreklerini değiştirebilecek olan lütfunu esirgemekle kalmaz, [118] sahip oldukları armağanları da geriye çekerek[119] onları, bozulmuş doğalarının günah işlemek için kullandığı şeylere bırakır[120] ve böylece yüreklerinin kötü tutkularına, dünyanın ayartılarına ve Şeytan'ın gücüne terk eder;[121] öyle ki bu insanlar kendilerini katılaştırırken, Tanrı aynı araçları diğerlerini yumuşatmak için kullanır.[122]

VII. Tanrı'nın ilahi takdiri, genel anlamda tüm yaratılışı kapsar. Ancak çok özel olarak, Tanrı kilisesine bakar ve her şeyde onun iyiliği için etkindir.[123]

BÖLÜM VI

İnsanın Günaha Düşmesi ve Bunun Cezası

I. İlk ana ve babamız, Şeytan'ın kurnazlığı ve ayartısıyla aldanıp, yasak meyveden yiyerek günah işlediler.[124] Tanrı, kendi bilge ve kutsal emeli doğrultusunda, bunu kendi yüceliği için düzenlemiş olarak bu günaha izin vermekten hoşnut oldu.[125]

II. Bu günah yüzünden insan, ilk doğruluğundan ve Tanrı'yla olan beraberliğinden düştü, [126] ve böylece günahları içinde öldü;[127] ruhun ve bedenin bütün üyeleri ve bunların yeterlilikleri tamamen kirlendi.[128]

III. Adem ve Havva tüm insanlığın kökü olduklarından bu günahın getirdiği suçluluk yasal olarak tüm insanlığa ait sayılmış (onların içlerine konmuş);[129] bu aynı günah içinde ölmüş ve bozulmuş insan doğası sıradan doğma yoluyla onlardan sonraki nesillere aktarılmıştır.[130]

IV. Bizi iyilik yapamaz durumda, iyilik yapmaya tümüyle isteksiz ve iyiliğe tamamen karşıt[131] ve kötülüğün her türüne eğilimli[132] hale getiren bu ilk bozulma, bütün gerçek günahların kaynağını oluşturmaktadır.[133]

V. Bozulmuş olan bu insan doğası, yeniden doğan insanlarda yaşam boyunca varlığını sürdürür.[134] Bu bozulmuş doğa, Mesih aracılığıyla bağışlanmış ve öldürülmüş olduğu halde; hem kendisi hem de tüm yaptıkları gerçek anlamda günahdır.[135]

VI. İster ilk günah, isterse sonraki günahlar olsun her günah, Tanrı'nın doğru olan yasına karşıdır ve bu yasanın çiğnenmesidir.[136] Bu nedenle doğası gereği yasa, günah işleyen her kişiyi suçlu kılar, [137] böylece Tanrı'nın gazabına[138] ve yasanın laneti

altına sokar.[139] Bunun sonucu olarak her türlü ruhsal, [140] geçici, [141] ve sonsuz[142] kayboluşla ölüme[143] mahkum eder.

BÖLÜM VII

Tanrı'nın İnsanla Antlaşması

I. Tanrı ve insan arasındaki ayırım o denli büyüktür ki, O'na itaat etme zorunluluğuna sahip olan ve bu zorunluluğu düşünebilen insanlar, eğer Tanrı onlara yaklaşmazsa O'ndan hiçbir şekilde bereket ya da ödül alamazlar. Tanrı ise bunu onlarla antlaşma yapma yoluyla gerçekleştirmekten hoşnut olmuştur.[144]

II. İnsanla yapılan ilk antlaşma, mükemmel ve kişisel bir itaat koşuluyla[145] Adem'e ve onun soyuna[146] vaat edilen yaşamı içeren işlere(eylemlere) dayalı bir antlaşmaydı.[147]

III. Günaha düşmüş olan insan, bu antlaşma yoluyla yaşayamadığından Rab, ikinci bir antlaşma yapmaktan hoşnut oldu.[148] Bu antlaşmanın adı Lütuf Antlaşmasıdır. Rab böylece günahlılara İsa Mesih aracılığıyla karşılıksız olarak yaşam ve kurtuluş sundu. Kurtulmaları için onlardan Kendisine iman etmeleri şartını koştı.[149] Onları inanmaya istekli kılmak ve bunu yapabilmelerini sağlamak için sonsuz yaşama kavuşturulmak üzere belirlenenlerin tümüne Kutsal Ruh'unu vermeyi vaat etti.[150]

IV. Kutsal Yazı, bu Lütuf Antlaşmasını İsa Mesih'in ölümüne ve sonsuz mirasa bağlamaktadır.[151]

V. Bu antlaşma, yasanın ve müjdenin altında farklı biçimlerde yürürlüğe konmuştu.[152] Yasanın altındayken vaatler, peygamberlikler, kurbanlar, sünnet, fısıh kuzusu ve diğer kurallarla Yahudiler'e ulaşmıştır. Bunların hepsi Mesih'e işaret etmektedir.[153] O zaman bu biçimler, Kutsal Ruh'un işlevi aracılığıyla günahların tümüyle bağışlandığı ve sonsuz kurtuluşun sağlandığı Mesih vaadinde[154] seçilmişleri eğitmek ve bina etmek için yeterliydi. Ve buna da, Eski Antlaşma adı verilir. [155]

VI. Müjde altında ise, Tanrısal doluluğun beden almış hali Mesih[156] görüldüğü zaman bu antlaşmanın kuralları, Söz'ün duyurulması, vaftiz ve Rab'bin Sofrası sakramentleri halini almıştır.[157] Bunlar sayıca az; daha yalın, daha az bir dışsal yüceliğe sahip olsalar da özünde daha büyük bir doluluk, kanıt ve ruhsal yeterlilikle[158] hem Yahudiler'e hem de Yahudi olmayan bütün uluslara[159] sunulmuştur. Ve buna da Yeni Antlaşma adı

verilir.[160] Dolayısıyla bunlar özde ayrı olan iki lütuf antlaşması değildir; çeşitlilik gösteren tek ve aynı antlaşmadır.[161]

BÖLÜM VIII

Aracı Olan Mesih

I. Tanrı, sonsuz amacı uyarınca, biricik Oğlu Rab İsa'yı, Tanrı ve insan arasında Aracı, [162] Peygamber, [163] Kahin, [164] Kral, [165] Kilisesinin Başı ve Kurtarıcısı, [166] her şeyin Mirasçısı[167] ve dünyanın Yargıçısı[168] olarak seçip atamaktan hoşnut oldu, O'na tüm sonsuzluktan önce kendi soyu olması için[169] ve zamanı geldiğinde O'nun tarafından kurtarılması, çağırılması, aklanması, kutsal kılınması ve yüceltilmesi için[170] bir halk verdi.

II. Üçlü birliğin ikinci üyesi, sonsuz Tanrı'nın kendisi, Baba'yla eş ve aynı özden olan Tanrı'nın Oğlu, zaman dolunca, bütün gerekli nitelikleriyle ve bunların zayıflıklarıyla birlikte ancak günahsız bir şekilde[171] Kutsal Ruh'un gücüyle bakire Meryem'in rahmine düşmüş ve onun özünden olarak[172] insan doğasını üzerine almıştır.[173] Böylece kendi başlarına bir bütün olan iki ayrı ve mükemmel doğa, yani Tanrı ve insan, birbirlerinden ayrılamayacak şekilde tek bir kişide, birbirine dönüşmeden, birleşmeden ve karışmadan bütünleşmiştir.[174] Öyle ki bu kişi Tanrı'nın kendisi ve tamamen de insandır, fakat tek bir Mesih ve Tanrı ile insan arasındaki tek Aracıdır.[175]

III. Rab İsa, bilginin ve bilgeliğin tüm hazinelerini kendisinde bulundurarak[176] Tanrısal özle bütünleşen insan doğası içinde Kutsal Ruh tarafından ölçüsüzce kutsanmış ve meshedilmiştir;[177] kutsal, suçsuz, lekesiz, lütuf ve gerçekle dolu olarak[178] Aracı ve Kefil[179] görevi görmek üzere tümüyle yeterli olması için bütün doluluğun O'nda bulunmasından[180] Baba hoşnut olmuştur. Bu görevi kendisi üstlenmemiş ama tüm gücü ve yetkiyi O'nun eline veren ve bunları kullanmasını buyuran[181] Babası tarafından buna çağırılmıştır.[182]

IV. Bu görevi Rab İsa, tam bir isteklilikle üstlendi, [183] bu görevi yerine getirebilmek için yasa altında doğdu[184] ve mükemmel bir şekilde tamamladı;[185] ruhunun derinliklerinde en şiddetli işkencelere[186] ve bedeninde de en şiddetli acılara maruz kalarak[187] çarmıha gerildi ve öldü, [188] gömüldü ve ölümün gücü altında kaldı, ancak bu süre içinde bedeni çürümedi.[189] İçinde acı çektiği aynı bedenle[190] üçüncü gün ölümden dirildi, [191] göğe yükseldi ve orada Babasının sağında oturdu.[192] Orada yakarıшта bulunmaktadı, [193] dünyanın sonunda insanları ve melekleri yargılamak üzere geri dönecektir.[194]

V. Rab İsa, mükemmel itaatkarlığını ve kendi kurbanlığını bir defa olmak üzere sonsuz Ruh aracılığıyla Tanrı'ya sunmasıyla Baba'sının adaletini tümüyle tatmin etmiştir;[195] ve böylece Baba'nın kendisine verdiği kişilerin hepsi için sadece barışma değil, ama Göklerin Krallığı'nda onlar için sonsuz bir miras da satın almıştır.[196]

VI. Kurtuluş işi, Mesih tarafından her ne kadar beden alışından önce gerçekleşmemiş olsa da, bunun erdemleri, etkileri ve yararları seçilmiş olanlara vaatler, semboller ve kurbanlar aracılığıyla dünyanın başlangıcından beri tüm çağlarda iletilmişti. Mesih, yılanın başını ezecek olan kadının tohumu ve dünyanın başlangıcında boğazlanan, dün, bugün ve sonsuzluk boyunca aynı kalacak olan Kuzu olarak açıklanmıştı.[197]

VII. Mesih, aracılık görevini yerine getirirken, her bir doğanın kendisi için uygun olanı yapması suretiyle iki doğaya da uygun bir şekilde işlev görür;[198] ancak tek bir kişide gerçekleşen bu birleşme nedeniyle, bir doğaya uygun olan şey Kutsal Yazı'larda bazen diğer doğanın ön planda olduğu kişiye atfedilir.[199]

VIII. Mesih, kendileri için kurtuluş satın aldığı kişilerin hepsine bu aynı kurtuluşu kesin ve etkin bir şekilde uygular;[200] onlar için yakarıştaki bulunur, [201] Söz'de ve Söz aracılığıyla onlara kurtuluşun sırlarını açıklar;[202] Ruh'u aracılığıyla etkin bir şekilde onları inanmaya ve itaat etmeye ikna eder, Sözü ve Ruh'u aracılığıyla onların yüreklerine hükmeder;[203] Kadir gücü ve bilgeliği aracılığıyla kendi harika ve anlaşılmaz hükmedişine en uygun olan tutumla ve yollarla onların tüm düşmanlarını alt eder.[204]

BÖLÜM IX **Özgür İrade**

I. Tanrı insanın iradesini doğal bir özgürlük ile donatmıştı. Bu özgürlük ne baskı altındadır ne de iyilik ya da kötülük yapmak üzere koşullanmıştır.[205]

II. Masumiyet konumundayken insan, iyi olan ve Tanrı'yı hoşnut edeni hem isteme hem de yapma gücüne ve özgürlüğüne sahipti;[206] ancak bu konumdan düşmesi mümkün olacak şekilde değişti.[207]

III. Günah konumuna düşmesiyle insan, beraberinde kurtuluşu getirecek herhangi bir ruhsal iyiliği isteme yetisini tümüyle kaybetmiştir.[208] Bu nedenle bu iyiliğe tümüyle karşıt, [209] ve günah içinde ölü[210] bir doğal insan olarak kendi gücüyle iman edecek ya da kendisini buna hazırlayacak yetiye sahip değildir.[211]

IV. Tanrı bir günahlıyı imana kavuşturduğunda ve onu lütuf konumuna yerleştirdiğinde, o kişiyi günaha olan doğal tutsaklığından özgür kılar[212] ve yalnızca lütfu aracılığıyla ruhsal açıdan iyi olanı özgürce arzulama ve yapma yetisi verir;[213] buna rağmen insan, içinde kalan düşmüşlük nedeniyle ne mükemmel bir şekilde ne de yalnızca iyi olanı arzular ama aynı zamanda kötü olanı da arzular.[214]

V. İnsanın iradesi, yalnızca yücelik konumuna geldiği zaman mükemmel ve değişmez bir şekilde sadece iyilik yapmak üzere özgür bir hale getirilecektir.[215]

BÖLÜM X

Etkin Çağrı

I. Tanrı, yaşama kavuşturmak üzere önceden belirlediği kişilerin hepsini, ve sadece bu kişileri Kendi belirlediği ve uygun gördüğü zamanda, doğal olarak içinde buldukları günah ve ölüm konumundan, İsa Mesih'teki lütuf ve kurtuluş konumuna[216] Sözü ve Ruh'u aracılığıyla[217] etkin bir şekilde çağırmaktan[218] hoşnut olmuş; Tanrı'ya ilişkin gerçekleri anlamaları için düşüncülerini ruhsal ve kurtuluşa eriştirecek şekilde aydınlatmış, [219] taştan yüreklerini alarak onlara etten bir yürek vermiş;[220] iradelerini yenileyerek ve kendi kadir gücüyle onları iyi olana yönlendirerek[221] etkin bir şekilde İsa Mesih'e çekmiştir;[222] öyle ki O'nun lütfuyla bunu arzulamaları sağlanmış olarak ve tamamıyla özgür bir seçim sonucu Mesih'e gelmişlerdir.[223]

II. Bu etkin çağrı yalnızca Tanrı'nın karşılıksız ve özel lütfundan ileri gelir; Kutsal Ruh tarafından canlandırılıp yenilediği ana kadar kendi içerisinde pasif olan[224] insanda varlığı önceden görülen hiçbir şeyden kesinlikle kaynaklanmamaktadır.[225] Kutsal Ruh'un bu işlevi aracılığıyla kişiye, bu çağrıya yanıt verme ve bununla birlikte sunulan ve verilen lütfu kucaklama yetisi verilir.[226]

III. Seçilmiş olan bebekler ölürlerse, istediği zaman, istediği yerde ve istediği şekilde çalışan[227] Kutsal Ruh aracılığıyla ruhtan yeniden doğarak Mesih tarafından kurtarılırlar.[228] Söz'ün duyurulması aracılığıyla dışsal olarak çağrılmayan tüm diğer seçilmişler için de aynı şey geçerlidir.[229]

IV. Seçilmemiş olan diğerleri, Söz'ün duyurulması aracılığıyla çağrılmış[230] ve Kutsal Ruh'un bazı genel işleyişine tabi olmuş olsalar da, [231] hiçbir zaman gerçek anlamıyla Mesih'e gelmezler ve bu nedenle de kurtulamazlar.[232] Hıristiyan inancını ikrar etmeyen insanların da, kendi yaşamlarını doğanın ışığına ve ikrar ettikleri inancın kurallarına ne denli titizlikle uydurmaya çalışsalar da kurtulamayacakları bu kadar kesindir.[233] Bu tür kişilerin kurtulabileceğini iddia etmek ve bunda ısrarcı olmak son derece zararlıdır ve bu tavırdan nefret edilmelidir.[234]

BÖLÜM XI

Kurtaran İman

I. Seçilmişlerin, ruhlarının kurtuluşuna erişmek üzere aracılığıyla inanmaları sağlanan iman lütfü, [235] Mesih'in Ruhu'nun bu kişilerin yüreklerindeki işleyişinin ürünüdür[236] ve doğal olarak Söz'ün vaaz edilmesiyle gerçekleşir, [237] aynı zamanda sakramentlerin(Rabbin Sofrası ve Vaftiz) verilmesi ve dua ile artırılıp güçlendirilir.[238]

II. İmanlı kişi, Tanrı'nın Sözü'nde açıklanan her şeyin gerçek olduğuna bu imanla inanır, çünkü Tanrı'nın kendi yetkisi konuşmaktadır;[239] her belirli metnin içeriğine kayıtsız kalmaksızın buna göre hareket eder; buyruklarına boyun eğer, [240] tehditleri karşısında titrer, [241] Tanrı'nın şu anki ve gelecek yaşam için verdiği vaatleri kucaklar.[242] Ancak kurtaran imanın ana eylemleri; aklanma, kutsanma ve sonsuz yaşam için lütuf antlaşması aracılığıyla yalnızca Mesih'e güvenmektir.[243]

III. Bu imanın farklı dereceleri vardır, zayıf ya da güçlü olabilir;[244] çoğu zaman ve birçok yollarla saldırıya maruz kalabilir ve zayıf düşebilir, ancak sonuçta zaferlidir:[245] İmanımızın başlatıcısı ve tamamlayıcısı olan Mesih[246] aracılığıyla tam bir güvenceye kavuşmamızı sağlar.[247]

BÖLÜM XII

Yaşama Götüren Tövbe

I. Yaşama götüren tövbe, kişinin yaptığı işlere dayanmayan ve gerçek imana dayanan bir lütuftur.[248] Bu öğretisi, Tanrı'nın Sözü'nü vaaz eden her Pastör ve Mesih'e inanan her kişi tarafından duyurulmalıdır.[249]

II. Tanrı yasasının kutsal ve doğru doğasına karşıt olan günahlarının teşkil ettiği tehlikeyi, ve ayrıca bunların pisliğini ve iğrençliğini göremeyen ve hissedemeyen bir günahkar bu tövbe sayesinde; ve O'nun tövbekarlara gösterdiği Mesih'teki merhametinin bilincine vardığında, işlediği tüm günahlar için büyük üzüntü duyup, bu günahlardan nefret ederek, onları bırakıp Tanrı'ya döner[250] ve O'nun buyruklarının gösterdiği yolların hepsinde O'nunla birlikte yürümeyi amaçlar ve bu konuda gayret gösterir.[251]

III. Günahı veya günahın affını sağlayan bir araç olarak, günah için herhangi bir şekilde tatmin sunmak için ya da bağışlanmanın herhangi bir şekilde sebebi olması için her ne kadar tövbe etmiş olmaya güvenilemez.[252] Çünkü bağışlama Tanrı'nın karşılıksız lütfunun Mesih'te yapmış olduğu işidir.[253] Ancak hiç kimse de tövbe olmaksızın bağışlanmayı bekleyemez.[254]

IV. En küçük günah bile lanetlenmeyi hakketmeyecek kadar küçük değildir;[255] ve aynı şekilde hiçbir günah da gerçekten tövbe edenler üzerine lanet getirecek kadar büyük değildir.[256]

V. İnsanlar yalnızca genel bir tövbe ile yetinmemelidirler; belirli günahları için özel bir şekilde kesin olarak tövbe etmeyi amaçlamak her insanın sorumluluğudur.[257]

VI. Her insan Tanrı'ya günahlarını kişisel olarak itiraf ederek bunların bağışlanması için dua etmelidir;[258] bunu yaptığında ve bu günahlara sırtını döndüğünde merhamet bulacaktır;[259] öyle ki kardeşine ya da Mesih'in Kilisesine karşı suç işleyen kişi kendilerine karşı suç işlediği kimselere karşı olan tövbesini ve günahından duyduğu üzüntüyü kişisel olarak ya da herkesin önünde açıkça itiraf etmeye istekli olmalıdır.[260] Bunların yapılması üzerine kendisine karşı suç işlenen kişiler onunla barışmalı ve onu sevgiyle kabul etmelidirler.[261]

BÖLÜM XIII

Aklanma

I. Tanrı, etkin olarak çağırdığı kişileri, aynı zamanda karşılıksız olarak akladı.[262] Bunu, onların içine doğruluk koyarak (kendi doğalarına doğruluk doğasını karıştırarak) değil, ama günahlarını bağışlayarak ve doğru kişiler sayıp kabul ederek yaptı. Bu kabulü ne onların içinde gördüğü, ne de içlerine inanma eylemi olan iman ya da kendilerine doğruluk olarak sayılabilecek herhangi bir itaatkarlık koyarak değil, ya da onlar tarafından yapılan herhangi bir şeyden değil, ama yalnızca Mesih'in uğruna, yalnızca Mesih'in itaatini ve tatminini onların sayarak[263] yaptı, bu kişiler O'nu ve O'nun doğruluğunu iman aracılığıyla aldılar ve iman aracılığıyla bunlara dayandılar (güvendiler), o iman ki kendilerinden kaynaklanmamıştır ama Tanrı'nın armağanıdır.[264]

II. Mesih'i ve O'nun doğruluğunu alıp, bunlara dayanma eylemi olan iman, aklanmanın gerçekleştiği tek yoldur.[265] Ancak aklanan kişi de tek başına değildir ama her zaman için kurtuluştan doğan meyveleri beraberinde bulundurur ve bu da ölü değil, sevgiyle etkin olan bir imandır.[266]

III. Mesih, itaati ve ölümüyle, bu şekilde aklanan herkesin borcunu tamamıyla kapatmıştır ve onların yerine Babasının adaletini uygun, gerçek ve tam olarak tatmin etmiştir.[267] Fakat her ne kadar Mesih, Baba tarafından günahkarlar için verilmiş, [268] O'nun itaati ve tatmini onların sayılmış[269] ve bunların her ikisi de onlardaki her hangi bir şeyden kaynaklanmamış olsa da, onların aklanmaları sadece Tanrı'nın karşılıksız lütfü nedeniyle.[270] Öyle ki, Tanrı'nın kesin adaleti ve zengin lütfü bu günahkarların aklanmasında yüceltilsin.[271]

IV. Tanrı, tüm sonsuzluğun başında, tüm seçilmişlerin aklanmasını hükmetti[272] ve Mesih, zamanın doluluğunda bu kişilerin günahları için ölmeye ve aklanmaları için tekrar dirilmeye geldi.[273] Ne var ki, bu kişiler uygun zamanda Kutsal Ruh'un Mesih'i onlara uyguladığı ana dek aklanmazlar.[274]

V. Tanrı, aklanmış olan kişilerin günahlarını bağışlamaya devam eder;[275] ve her ne kadar bu kişilerin aklanma konumundan düşmeleri asla mümkün olmasa da, [276] günahları nedeniyle Babaları olan Tanrı'nın kendilerinden hoşnutsuz olmasına ve yüzünü onlardan saklamasına sebep olabilirler. Kendilerini alçaltıp, günahlarını itiraf edip, bağışlanma dileyip, imanlarını ve tövbelerini yenilemedikleri sürece bu durumda kalırlar.[277]

VI. Eski Antlaşma altındaki günahkarların aklanmaları, bu yönlerden, Yeni Antlaşma altındaki günahkarların aklanmaları ile aynıydı.[278]

BÖLÜM XIV

Evlathğa Alınma

I. Tanrı, Kendi biricik Oğlu İsa Mesih'te ve O'nun için, aklanmış olan herkesi evlathğa alınma lütfuna ortak kılmıştır[279], aklananlar bu suretle, Tanrı çocuklarının sayısına dahil edilirler, bunun getirdiği özgürlük ve ayrıcalıklardan faydalanırlar[280], Tanrı'nın ismi onlar üzerine yazılır, [281] evlatlık Ruhu'nu alırlar, [282] lütuf tahtına cesaretle yaklaşabilirler, [283] "Abba Baba" diye seslenebilme gücü verilir, [284] Tanrı onlara acır, [285] korur, [286] gereksinimlerini karşılar[287] ve bir Baba gibi onları terbiye eder.[288] Ancak asla atılmazlar, [289] fakat kurtuluş günü için mühürlenirler[290] ve sonsuz kurtuluşun mirasçıları olarak[291] vaatleri miras alırlar[292].

BÖLÜM XV

Kutsallaşma

I. Etkin şekilde çağrılmış ve yeniden doğmuş olanlar, içlerinde yeni bir yürek ve yeni bir ruh yaratılmış olarak Mesih'in ölümü ve dirilişinin[293] mükemmelliği sayesinde, içlerinde yaşayan Söz ve Ruh aracılığıyla[294] hem gerçekte hem de kişisel olarak kutsallaştırılırlar, günah bedeninin tüm egemenliği yok edilir, [295] bunun tutkuları artan derecede zayıflatılır ve öldürülür;[296] kendileri ise gerçek kutsallığı yaşayabilmeleri için kurtuluştan doğan bütün meyveler de giderek daha fazla canlandırılır ve güçlendirilir.[297] İşte, bu gerçek kutsallık olmaksızın hiç kimse Rab'bi göremeyecektir.[298]

II. Bu kutsallaşma tamdır ve kişinin tüm varlığını içerir;[299] ancak insanın her kısmında halen bozulmuşluğun kalıntıları bir dereceye kadar bulunduğundan kutsallaşma bu yaşamda mükemmel değildir;[300] ve bu nedenle, benliğin Ruh'a Ruh'un da benliğe aykırı olanı arzulanması ile barışın imkansız olduğu sürekli bir savaş ortaya çıkmaktadır.[301]

III. Bu savaş içerisinde, geriye kalan günahlı benlik belli bir süre için galip gelse de;[302] Mesih'in Ruhu'nun sürekli olarak sağladığı güç sayesinde yeniden doğmuş olan kısım galip gelir[303] ve böylece kutsallar Tanrı korkusunda kutsallıkta yetkinleşerek[304] lütüfta olgunlaşırlar.[305]

BÖLÜM XVI

İyi İşler

I. İyi işler yalnızca Tanrı'nın Kutsal Sözü'nde açıklanan işlerdir.[306] Sözü'nün onaylamadığı, insanlarca ortaya çıkarılmış, kör bir heyecanla ya da iyi niyet gösterisi şeklinde olanlar değildir.[307]

II. Bu iyi işler, Tanrı'nın buyruklarına itaat etmek amacıyla yapılırsa, gerçek ve yaşayan bir imanın meyvelerini ve kanıtlarını oluştururlar[308]: İmanlılar bu işler aracılığıyla şükranlarını gösterir, [309] güvencelerini güçlendirir, [310] kardeşlerini bina eder, [311] müjdenin gerçeğini çekici kılarlar, [312] düşmanlarının ağızını kapatırlar.[313] Tanrı'nın önceden hazırladığı iyi işleri yapmak üzere Mesih İsa'da yaratılmış olan bu kişiler[314] Tanrı'ya yüceltirler[315] ve bu kutsallık meyvelerine sahip olarak en sonunda sonsuz yaşama kavuşurlar.[316]

III. İyi işler yapma yetileri kendilerinden değil, Mesih'in Ruhu'ndan kaynaklanmaktadır.[317] Ve bunları yapmak üzere yeterli kılınmaları için, önceden almış oldukları lütufların yanı sıra Tanrı'ya hoşnut eden şeyleri arzulamak ve yapmaları için aynı Kutsal Ruh'un Kendisinin onların içinde çalışması gerekmektedir[318] Ancak Ruh'un işleyişi dışında herhangi bir sorumluluğu yerine getirmeleri gerekmiyormuş gibi

ihmalkar olmamalıdır; tersine içlerinde bulunan Tanrı lütfunu alevlendirmede itinalı olmalıdırlar.[319]

IV. Bu hayatta itaatin en yüksek derecelerine ulaşmış olan insanlar bile, Tanrı'nın istediklerinden çok daha fazlasını yapmakta yetersiz kalırlar. Gerçekte bu kişiler, yapmakla yükümlü olduklarının büyük bir kısmını yerine getirmekte başarısızdırlar.[320]

V. Gelecekte açıklanacak olan görkem ile iyi işler arasındaki büyük oransızlıktan ve Tanrı'yla bizim aramızdaki büyük ayrılıktan (uzaklıktan) ötürü en iyi işlerimizle bile günahların bağışını ya da Tanrı'dan gelen sonsuz yaşamı kazanamayız ve bunlar aracılığıyla ne her hangi bir kazanç sağlayabilir ne de önceki günahlarımızın hakkettiği bedeli tatmin edebiliriz[321] Ancak yapabildiğimiz her şeyi yerine getirdiğimizde bile zaten bizden istenmiş olan yükümlülükleri yerine getirmiş oluruz ve yine değersiz hizmetkarlar olarak kalırız.[322] Bu yaptıklarımız iyi olduklarından O'nun Ruhü'ndan çıkarlar;[323] fakat bunlar bizim tarafımızdan yapıldıklarından ötürü lekelidirler ve Tanrı yargısının şiddetine dayanamayacak kadar zayıflık ve yetersizlikle karışık durumdadırlar.[324]

VI. Bu nedenle, imanlılar Mesih aracılığıyla kabul edildiklerinden, iyi işleri de O'nda kabul edilir;[325] ancak bu, onların şimdiki yaşamda Tanrı'nın gözünde tamamıyla suçlanamayacak ve reddedilemeyecek konumda oldukları için değildir;[326] fakat her ne kadar birçok zayıflık ve eksikliklerle dolu olsa da içtenlikle yapılan işleri Tanrı Kendi Oğlu'nda değerlendirerek kabul etmekten ve ödüllendirmekten hoşnut olmaktadır.[327]

VII. Yeniden doğmamış olan insanlar tarafından yapılan işler, her ne kadar bunların yapılması Tanrı tarafından buyrulmuş ve hem kendilerine hem de diğerlerine fayda sağlıyor olsa da, [328] imanla paklanmış bir yürekte çıkmadıkları;[329] ne doğru bir tavırla, yani Söz'e uygun bir şekilde;[330] ne de doğru bir amaç uğruna, yani Tanrı'nın yüceliği için[331] yapılmadıklarından günahlıdırlar ve Tanrı'yı ne hoşnut edebilir ne de kişinin Tanrı'dan herhangi bir lütfu almasını sağlayabilirler[332] Ne var ki bu işlerin göz ardı edilmesi daha da günahlıdır ve Tanrı'yı daha fazla hoşnutsuz eder.[333]

BÖLÜM XVII

Kutsalların Sonsuza Dek İmanlı Olarak Dayanması

I. Tanrı'nın sevgili Oğlu'nda kabul ettiği, etkin bir şekilde çağırdığı ve Ruhü'yla kutsallaştırdığı kişiler, ne tümüyle ne de en sonunda lütuf konumundan düşebilirler; fakat kesinlikle bu konumda sona kadar dayanacaklar ve sonsuzluk boyunca kurtulacaklardır.[334]

II. Kutsalların sonsuza dek imanlı olarak dayanması, kendi özgür iradelerine değil, Baba Tanrı'nın karşılıksız ve değişmeyen sevgisinden ileri gelen seçilmişlik hükmünün değişmezliğine, [335] İsa Mesih'in kazandıklarının yeterliliğine ve kutsallar için yakarışına, [336] Kutsal Ruh'un ve Tanrı'nın tohumunun bu kişilerde kalışına[337] ve lütuf antlaşmasının doğasına bağlıdır[338] ki tüm bunlar, kutsalların sonsuza dek imanlı olarak dayanmasının kesinliğinin ve değişmezliğinin kaynağıdır.[339]

III. Buna rağmen kutsallar, Şeytan'ın ve dünyanın ayartıları, içlerinde kalan bozulmuşluğun yaygınlığı ve korunmaları için sağlanan araçların ihmal edilmesi nedeniyle ciddi günahlara düşebilir[340] ve bir süre bu durumda yaşamaya devam edebilirler.[341] Böylece Tanrı'nın önünde kötü olanı yapmış olur, [342] Kutsal Ruh'u kederlendirirler;[343] bunun sonucu olarak kendilerini bunların sağladığı lütuflardan ve teselliden mahrum ederler, [344] yüreklerini katılaştırırlar[345] ve vicdanlarını yaralarlar;[346] başkalarına karşı suç işler ve onları incitirler[347]; böyle yapmakla kendi üzerlerine geçici yargılar getirirler.[348]

BÖLÜM XVIII

Lütuf ve Kurtuluş Güvencesi

I. İkiyüzlüler ve yeniden doğmamış olan diğerlerinin, Tanrı'nın tarafında oldukları ve kurtuluş buldukları konusunda dünyasal varsayımlar ve sahte umutlarla kendilerini boş yere aldatabilmeleriyle birlikte[349] -ki onların bu umutları yok olacaktır- [350] Rab İsa'ya gerçekten inananlar, O'nu içtenlikle sevenler, O'nun izinde temiz bir vicdanla yürümeyi amaçlayanlar bu yaşamda, lütuf konumunda olduklarından emin olabilir ve Tanrı yüceliğinin ümidiyle sevinebilirler[351] ki bu umut onları asla utandırmayacaktır.[352]

II. Bu gerçek, değişebilen bir umuda dayanan şüpheli ve olası bir vaat değil;[353] tersine Tanrısal gerçek olan kurtuluş vaatlerine dayanan değişmez imanın güvencesine, [354] verilecekleri vaat edilen bu lütufların içsel kanıtlarına, [355] bizim ruhlarımızla birlikte Tanrı'nın çocukları olduğumuza tanıklık eden evlatlık Ruhunun tanıklığına dayanmaktadır[356] ki bu Ruh, kurtuluş gününe kadar aracılığıyla mühürlendiğimiz mirasın güvencesidir.[357]

III. Bu değişmez güvence imanın özüne ait değildir, ancak gerçek bir Hıristiyan, bu güvenceye ortak olmadan önce uzun bir süre bekleyebilir ve birçok güçlükle karşılaşabilir:[358] buna rağmen kendisine Tanrı tarafından karşılıksız olarak verilen bu şeyleri anlaması Ruh tarafından mümkün kılınmış olarak, doğaüstü bir esine gerek olmaksızın doğal araçları uygun şekilde kullanarak buna erişebilir.[359] Bu nedenle çağrılmışlığını ve seçilmişliğini kökleştirmeye daha çok gayret etmek her Hıristiyan'ın sorumluluğudur.[360] Öyle ki yüreği Kutsal Ruh'taki esenlik ve sevinçte, Tanrı'ya karşı sevgi ve şükranda, itaati gerektiren sorumluluklarda güç ve sevinçte büyüyebilir[361] ki tüm bunlar kendilerine verilen bu güvencenin uygun meyveleridir; kesinlikle kişileri gevşekliğe iten yapıda değildirler.[362]

IV. Gerçek Hıristiyanların kurtuluşlarına ilişkin duydukları güven farklı etkenlerle, (örneğin; bu güvenceyi korumada ihmalkar davranmaları, vicdanlarını yaralayan ve Ruh'u kederlendiren belirli bir günaha düşmeleri, ani ve güçlü bir ayartıyla karşılaşmaları, Tanrı'nın yüzünün ışığını geri çekmesi, O'ndan korkup, karanlıkta yürüyüp ışıktan yoksun olmaları nedeniyle) sarsılabilir, azalabilir ve bir süre için kaybolabilir.[363] Ancak bu kişiler Tanrı'nın tohumunu, ve iman yaşamını, Mesih'e ve kardeşlere olan sevgiyi, yüreğin içtenliğini, sorumluluk vicdanını asla yitirmezler -ki uygun zamanda Kutsal Ruh'un işleyişi aracılığıyla tüm bunlar kurtuluş güvencesinin kişide tekrar canlandırılması için kullanılabilir-[364] ve tüm bu süre içerisinde gerçek bir Hıristiyanı tam bir umutsuzluğa düşmekten korur.[365]

BÖLÜM XIX

Tanrı'nın Yasası

I. Tanrı, Adem'e İşler Antlaşması şeklinde, bir yasa verdi ve bunun aracılığıyla onu ve tüm soyunu kişisel, bütün, kesin ve sürekli bir itaate bağladı, öyle ki bu yasanın yerine getirilmesi halinde yaşam vaat etti ve ihlali halinde ise ölümle tehdit ederek onları bu yasayı tutmaları için güç ve yeterlilikle donattı.[366]

II. Günaha düşüşten sonra bu yasa, yetkin bir doğruluk yasası olmaya devam etti; ve Tanrı tarafından Sina Dağı'nda on emir şeklinde iki levhaya yazılı olarak verildi:[367] İlk dört emir Tanrı'ya karşı, geri kalan altı emir ise insana karşı olan sorumluluklarımızı içeriyordu.[368]

III. Yaygın olarak "*ahlaksal*" adı verilen bu yasanın yanı sıra Tanrı, yetişkin olmayan bir kilise olarak İsrail halkına kısmen tapınma hakkında, Mesih'e, O'nun lütuflarına, eylemlerine, acılarına ve sağladıklarına işaret eden[369] ve kısmen, ahlaki sorumluluklara ilişkin çeşitli kurallar vermekten hoşnut oldu.[370] Bütün bu törensel yasaların hepsi, Yeni Antlaşma altında geçersiz kılınmıştır.[371]

IV. Aynı zamanda, politik bir beden olduklarından Tanrı onlara çeşitli adli yasalar da verdi. Ancak bu yasalar o ulusa ait halkla birlikte son bulmuş, geçerliliğini yitirmiştir. İçinde belirtilen adaletin gerektirdiğinden öte hiç kimseyi bağlamaz. [372]

V. Ahlaksal yasa aklanmış olan insanlarla birlikte diğerlerini de sonsuza dek bu yasaya itaate bağlar[373] ve bu da yalnızca içinde yazanlardan ötürü değil ama aynı zamanda bu yasayı veren Yaratan Tanrı'nın yetkisi nedeniyle.[374] Mesih de bu yükümlülüğü Müjde'de geçersiz kılmaz, tersine tamamlar.[375]

VI. Gerçek imanlılar işler antlaşmasında olduğu gibi her ne kadar yasa altında olmasalar, bunun aracılığıyla aklanıp ya da mahkum edilmeseler de;[376] bu yasanın diğerlerine olduğu gibi kendilerine de büyük yararı bulunmaktadır; çünkü Tanrı'nın isteğini ve onların sorumluluklarını açıklayan bir yaşam buyruğu olarak onları yönlendirir ve bu yasaya uygun bir şekilde yürümeye bağlar;[377] bunun aracılığıyla aynı zamanda doğalarının günahlı kirliliklerini görürler;[378] böylece kendilerini buna göre değerlendirdiklerinde günahlılıklarının daha derin bilincine ulaşırlar, bu nedenle

alçalırlar ve gūnahtan daha da nefret ederler, [379] Mesih'e ve O'nun itaatinin mükemmelliğine ne denli gereksinimleri olduğunu daha açık bir şekilde görürler.[380] Aynı şekilde yasa, günahı yasakladığından, yeniden doğmuş kişiler için de düşmüşlüklerini kontrol altına almalarında onlara fayda sağlar.[381] İçindeki tehditler, günahlarının aslında ne tür bir ceza gerektirdiğini ve her ne kadar yasada belirtilen bu lanetlerden artık özgür olsalar da, günahın sonucu olarak bu hayatta kendilerini ne gibi güçlükler bekleyebileceklerini onlar gösterir.[382] İçindeki vaatler de, aynı şekilde, Tanrı'nın itaate ne kadar değer verdiğini ve bunlara uyulması sonucu ne tür bereketler bekleyebileceklerini onlara gösterir.[383] Ancak bu, işler antlaşmasında olduğu gibi kazanılmış bir hak olarak verilmez.[384] Dolayısıyla kişinin, yasanın teşvikine uyarak gūnahtan kaçınıp, iyilik yaparak diğerlerinden farklı olması ne lütfun, ne de yasanın altında bulunduğunun bir kanıtıdır.[385]

VII. Ne de yasanın daha önce belirtilen faydaları, Müjdenin lütfuna aykırıdır, tersine tatlı bir uyum içerisindedir;[386] Mesih'in Ruh'u, yasada açıklanan ve yapılması öngörülen Tanrı isteğini özgürce ve sevinçle yerine getirmesi için kişinin iradesini dizginler ve bunları yapmaya yeterli kılar.[387]

BÖLÜM XX

Hıristiyan'ın Özgürlüğü ve Vicdan Özgürlüğü

I. Mesih'in Müjde altında imanlılar için satın aldığı özgürlük, imanlı kişilerin günahın suçluluğundan, Tanrı'nın mahkum edici gazabından, ahlaksal yasanın lanetinden;[388] şu anki kötü dünyadan, Şeytan'a tutsaklıktan, günahın boyunduruğundan;[389] güçlüklerin kötülüğünden, ölümün dikeninden, mezarın zaferinden ve sonsuz lanetten[390] özgür olmalarını ve ayrıca Tanrı'ya özgürce yaklaşabilmelerini[391], ve bir köle korkusuyla değil, fakat çocuk sevgisi ve istekli bir bilinçle[392] O'na itaat etmelerini içerir. Tüm bunlar yasa altındaki imanlılar için de geçerliydi.[393] Ancak, Yahudi Topluluğu'nun tabi olduğu törensel yasanın boyunduruğundan özgür kılınmalarında[394] olduğu gibi ve lütuf tahtına daha büyük bir cesaretle yaklaşabilmelerinde[395] ve Tanrı Ruh'unun esinini yasa altındaki imanlıların normal olarak sahip olduklarından daha dolu olarak almalarında[396] olduğu gibi Yeni Antlaşma altında, Hıristiyanların özgürlüğü daha da genişlemiştir.

II. Yalnızca Tanrı, vicdanın Rab'bidir[397] ve onu Tanrı Sözü'ne her şekilde karşı olan insan öğretilerinden ve buyruklarından; ya da bunun yanında iman ve tapınma ile ilgili konularda özgür kılmıştır.[398] Öyle ki vicdana karşı hareket ederek bu gibi öğretilere inanmak ya da bu gibi buyruklara itaat etmek gerçek vicdan özgürlüğüne ihanet etmek anlamına gelir[399] ve soyut bir iman, kati ve kör bir itaat istemek de aynı zamanda vicdan ve düşünce özgürlüğünü yok etmek olur.[400]

III. Hıristiyan özgürlüğü adı altında her hangi bir günah işleyenler ya da şehvetle yanıp tutuşanlar böyle yapmakla Hıristiyan özgürlüğünü zedelerler. Çünkü özgürlüğün amacı, tüm günlerimiz boyunca O'nun önünde kutsallıkta ve doğrulukta korkusuzca Rab'be hizmet edebilmemiz için düşmanlarımızın ellerinden kurtarılmış olmaktır.[401]

IV. Tanrı'nın düzenlediği bu güçler ve Mesih'in satın aldığı özgürlük, Tanrı tarafından yok etmek için değil, fakat karşılıklı olarak birbirimizi koruma ve desteklememizi sağlama amacını taşıdıklarından, Hıristiyan özgürlüğü bahanesiyle, ister devletsel, ister kilisesel olsun herhangi bir yasal güce ya da bu gücün yasal olarak kullanılmasına karşı çıkanlar, Tanrı'nın kurmuş olduğu bu düzene karşı direnmiş olurlar.[402] Doğanın ışığına, ya da (gerek iman, gerekse tapınma ya da konuşma olsun) Hıristiyanlığın bilinen ilkelerine ve tanrısallığın gücüne aykırı olan bu gibi düşünceleri yayanlar ya da bu tür uygulamaları sürdürenler ya da kendi doğalarında veya onları yayıp, devam ettirmekle Mesih'in, Kilisesi'nde kurmuş olduğu dışsal huzur ve düzeni yıkıcı olan yanlış düşünce ya da uygulamalarda bulunan kişiler yasal olarak hesap vermeye çağrılabilirler ve bunu kilisenin yaptırımları takip edebilir.[403]

BÖLÜM XXI

Dini Tapınış ve Şabat Günü

I. Doğanın ışığı, her şey üzerinde Rab ve Kadir olan, iyi olan ve herkese iyilik yapan ve bu nedenle tüm yürekle, ve tüm canla, ve tüm güçle korkulması, sevilmesi, övülmesi, çağrılması, güvenilmesi ve hizmet edilmesi gereken bir Tanrı olduğunu göstermektedir.[404] Ne var ki; gerçek Tanrı'ya sunulan ibadet biçimi, Tanrı'nın kendisi tarafından belirlenmiş ve kendi açıklanan isteği ile sınırlanmıştır, öyle ki O'na, insanların hayal gücüne ve insansal şekillerle ya da Şeytan'ın ileri sürdüğü gözle görülen nesnelere ya da Kutsal Yazı'da tanımlanmayan başka herhangi bir biçimlerde tapınılamaz.[405]

II. Dini tapınış yalnızca Tanrı'ya Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'a sunulmalıdır ve yalnızca O'na sunulmalıdır;[406] meleklerle, azizlere ya da başka bir yaratığa sunulamaz[407] ve düşüşten bu yana ne bir aracı olmaksızın; ne de Mesih dışında başka herhangi birinin aracılığıyla yapılabilir.[408]

III. Şükranla birlikte sunulan dua, dini tapınışın özel bir parçası olup, [409] tüm insanlarca yapılması Tanrı tarafından şart koşulmuştur[410] ve kabul edilmesi için Oğul'un ismiyle, [411] Ruhunun yardımıyla, [412] O'nun iradesine uygun olarak, [413] anlayış, saygı, alçak gönüllük, içtenlik, iman, sevgi, ve katlanışla;[414] ve eğer sesli bir şekilde yapılıyorsa, kişi tarafından bilinen bir dilde dua edilmelidir.[415]

IV. Yasal olan şeyler için[416] ve şu anda yaşamakta olan ya da bundan sonra yaşayacak olan her tür insan için dua edilebilir, [417] fakat ne ölmüş olanlar, [418] ne de ölüme götüren günahı işledikleri bilinen kişiler için dua edilebilir.[419]

V. Kutsal Yazılar'ın tanrısal bir korkuyla okunması, [420] Söz'ün anlayış, iman ve saygıyla Tanrı'ya itaat ederek vicdanen dinlenmesi [421] ve doğru bir şekilde vaaz edilmesi, [422] lütuf dolu bir yürekte mezmurlar söylenmesi[423] ve ayrıca Mesih tarafından verilmiş sakramentlerin doğru bir şekilde verilmesi ve layık bir şekilde alınması, olağan dini tapınışın parçalarıdır.[424]

VI. Ne dua, ne de dini tapınmanın diğer kısımları artık Müjde'nin altındadır. Bunun yanı sıra ne de Müjde'ye bağlıdır, ne de tapınışın yapıldığı yer veya yöneltildiği hedef onu daha kabul edilebilir kılar.[425] Fakat Tanrı'ya her yerde, [426] ruhta ve gerçekte;[427] gündelik bir şekilde[428] aile içerisinde[429] olduğu gibi, gizlilikte, her bir kişi kendi başına[430] tapınmalıdır; bu nedenle daha güçlü olarak genel toplantılarla da Tanrı'ya tapınmalıdır, -ki bu toplantılar Tanrı tarafından Sözü ya da ilahi takdiri aracılığıyla yapılır- kişiler bunları yapmaya çağrıldıklarından tüm bunlar dikkatsizce ya da bilinçli olarak ihmal edilmemeli ya da bırakılmamalıdır.[431]

VII. Genel olarak, Tanrı'ya tapınış için uygun bir zaman diliminin bir kenara ayrılması doğanın yasası olduğundan, Tanrı da Sözü'nde, olumlu, ahlaki ve kalıcı bir buyrukla tüm çağlardaki tüm insanları buna bağlayarak, özellikle yedi günden birini, Şabat günü olması ve Kendisine takdis edilmesi için belirlemiştir[432] ki bu da dünyanın başlangıcından Mesih'in dirilişine dek haftanın sonuncu günü olmuş; ve Mesih'in dirilişinden beri haftanın birinci günü olmak üzere değiştirilmiştir, [433] -ki Kutsal Yazılar'da buna Rab'bin Günü adı verilir-[434] ve dünyanın sonuna dek Hıristiyan Şabat'ı olarak tutulmalıdır.[435]

VIII. Bu nedenle, kişilerin yüreklerini uygun bir şekilde hazırlamasından ve güncel işlerini daha önceden ayarlayıp, düzenlemesinden sonra yalnızca tüm işlerinden, sözlerinden, ve dünyasal iş ve etkinliklerine ilişkin düşüncelerinden gün boyunca kutsal bir dinlenmeye çekilmesiyle değil, [436] fakat tüm bu zamanı toplu ve kişisel Tanrı tapınışında ve yapılması gerekli olan ve diğer merhamet eylemlerini yapmakla geçirmeleriyle bu Şabat, Rab'be takdis edilmiş olur.[437]

BÖLÜM XXII

Evlilik ve Boşanma

I. Evlilik tek bir erkek ve tek bir kadın arasında olmalıdır: Ne erkeğin ne de kadının kendisine aynı anda birden fazla eş alması yasaldır.[438]

II. Evlilik, kadının ve kocanın karşılıklı yardımda bulunmaları, [439] insan ırkının yasal yollardan çoğalması;[440] ve murdarlığın engellenmesi için düzenlenmiştir.[441]

III. Kendi yargılarıyla rıza gösterme yetisinde olan her tür insan evlenebilir.[442] Ancak yalnızca Rab'de evlenmek Hıristiyanların sorumluluğudur.[443] Bu nedenle, gerçek Protestan inancını ikrar eden kişiler, gerçek imanı ikrar etmeyenlerle evlenmemelidirler. Aynı şekilde, tanrısal kişiler, hayatlarında açıkça büyük kötülüklerde bulunan ya da ölüme götüren sapkın öğretileri benimseyen kişilerle evlilik aracılığıyla aynı boyunduruk altına girmemelidirler.[444]

IV. Evlilik, Söz'ün yasakladığı şekilde akraba bağları içinde gerçekleşmemelidir.[445] Bu tür ensest evlilikler, kadın ve erkeğin karı ve koca olarak yaşamalarını sağlamak üzere hiçbir insan yasası ya da insanların çıkardığı kanunlara ya da her iki tarafın isteğine dayandırılarak gerçekleştirilemez.[446]

V. Antlaşan çiftlerin evlilikten hemen önce cinsel ahlaksızlıkta bulunmaları ya da başkalarıyla zina etmeleri durumunda masum olan tarafa antlaşmayı bozması için haklı bir sebep verir.[447] Evlilikten sonra zina işlenmesi durumunda ise masum olan tarafın boşanma yoluna gitmesi[448] ve boşanmadan sonra, sanki boşadığı eşi ölmüş gibi başka bir kişiyle evlenmesi yasaldır.[449]

VI. Adem'in günahından dolayı ortaya çıkan insanın bozulmuşluğu, Tanrı'nın evlilik aracılığıyla birleştirdiklerini geçersiz sebeplerden ayırmayı amaçlasa da, zina ya da kasti olarak terk edilme gibi durumlar dışında, Kilise ya da devlet tarafından hiçbir şekilde çözüm bulunamayacağından, evlilik bağının çözülmesi için yeterli sebep oluşturamaz:[450] Bu durumda halk önünde ve düzenli şekilde işlemler yapılmalıdır ve bu durumla ilişkili olan taraflar kendi iradelerine ve bilgeliklerine bırakılmamalıdır.[451]

BÖLÜM XXIII

Kilise

I. Gözle görülmeyen evrensel kilise, Baş olan Mesih'in yetkisi altında geçmişte, şu an ve gelecekte toplanan tüm seçilmişlerden oluşur. Kilise her şeyi dolduranın doluluğu; O'nun eşi ve bedenidir.[452]

II. Gözle görülen kilise de, müjdenin yetkisi altındadır. (Bu kilise, önceden yasa altında olanlar gibi tek bir ulusla kısıtlı değildir). Bütün dünyada aynı gerçek inancı benimsemiş olanlardan oluşur. [453] Kilise, Rab İsa Mesih'in krallığıdır;[454] Tanrı'nın evi ve ailesidir.[455] Mesih dışında bir kurtuluş olanaksızdır.

III. Gözle görülen bu Evrensel kiliseye Mesih, bu yaşamda dünyanın sonuna kadar kutsalların toplanması ve yetkinleştirilmesi için Tanrı'nın hizmetini, Kutsal Yazılar'ı, ve sakramentlerini vermiştir. Vaadi uyarınca Kendi varlığıyla ve Ruhuyla, bunları yerine getirmeye yeterli kılar.[456]

IV. Bu Evrensel kilise bazen daha fazla bazen daha az görünür olmuştur.[457] Bu Kilisenin üyeleri olan bazı Kiliseler, Kutsal Kitap doktrininin öğretilmesine ve kabul edilmesine, buyruklara uyulmasına ve tapınma toplantılarına göre daha az, ya da daha fazla paktır.[458]

V. Gökyüzünün altındaki en pak kiliseler bile hem yanlışlığa hem de karışıklığa açıktır;[459] bazıları öylesine bozulmuşlardır ki, artık Mesih'in kilisesi değil Şeytan'ın havraları haline gelmişlerdir.[460] Ancak her şeye rağmen, yeryüzünde Tanrı'ya, O'nun isteğine göre tapınan bir kilise daima varolacaktır.[461]

VI. Kilisenin, Rab İsa Mesih'ten başka bir başı yoktur.[462] Roma'daki Papa da, hiçbir şekilde bu Kilise'nin başı olamaz.[463]

BÖLÜM XXIV **Hıristiyanlar'ın Birlikteliği**

I. Başları olan İsa Mesih'le, O'nun Ruh'u aracılığıyla iman yoluyla birleşmiş olan tüm kutsallar, O'nunla birlikte lütfunda, acılarında, ölümünde, dirilişinde ve yüceliğinde paydaşlık içersindedirler[464] ve birbirlerine sevgiyle bağlı olduklarından, armağanlarını ve lütuflarını paylaşırlar.[465] Hem içsel hem de dışsal insanda, birbirlerinin iyiliği için ister özel ister halk arasında olsun, gerekli sorumlulukları yerine getirmekle yükümlüdürler.[466]

II. Kutsallar, inançları gereği, tapınmada ve kendilerinin ruhsal gelişimine katkıda bulunan diğer eylemleri yaparken ve ayrıca kendilerine has farklı armağan ve gereksinimlerine göre birbirlerini dışsal konularda rahatlatırken kutsal bir paydaşlık ve birlik oluşturmaları ve bunu korumalıdır.[467] Öyle ki bu beraberlik, Rab İsa'nın adını anan bütün insanlara her yerde sunulmalıdır.[468]

III. Kutsalların Mesih'le olan bu beraberlikleri, onları Tanrısal özyapının ortakları yapmaz ya da bu anlamda Mesih'le eşit kılmaz. Bu anlam saygısızlık ve küfür anlamına gelir.[469] Ne de kutsalların birbirleriyle olan bu beraberlikleri, her birinin özel olarak sahip olduğu mal varlığındaki ünvan ya da saygınlığı ortadan kaldırır ya da bozar.[470]

BÖLÜM XXV **Sakramentler**

I. Sakramentler, lütfu antlaşmasının kutsal sembolü ve mühürleridir, [471] Mesih'i ve O'nun sağladığı yararları temsil etmek; ve O'na olan ilgimizi onaylamak[472] amacıyla

Tanrı'nın kendisi tarafından oluşturmuştur.[473] Ayrıca, Kiliseye ait olanlarla, dünyanın geri kalan kısmına ait olanlar arasında gözle görünür bir farklılık yaratmak[474] ve onları Tanrı Sözü'ne uygun bir şekilde Tanrı'nın Mesih'teki hizmetine köklü bir şekilde dahil etme amacını taşırlar.[475]

II. Her sakramentte, sembol ile simgelenen şey arasında ruhsal bir bağ, ya da sakramental bir birlik bulunmaktadır, öyle ki, birinin adı ve etkisi, diğerine atfedilir.[476]

III. Sakramentler de ya da sakramentlerin uygun şekilde kullanımı sonunda verilen lütuf, bunların içindeki her hangi bir güç aracılığıyla verilmez; ne de her hangi bir sakramentin etkisi bu sakramenti uygulayan görevlinin kutsallığına ya da uygulamadaki amacına bağlıdır.[477] Fakat Ruh'un işleyişine, [478] ve bu sakramentlerin uygulanmasını onaylayan buyruğu ve bu sakramentleri layık bir şekilde alanlara verilen bereket vaadini içeren söze bağlıdır.[479]

IV. Rab'bimiz Mesih tarafından Müjde'de verilen yalnızca iki sakrament bulunmaktadır; yani, Vaftiz ve Rab'bin Sofrası'dır. Bunların da hiçbiri Söz'ün yasal olarak atanmış görevlileri dışında hiç kimse tarafından uygulanamaz.[480]

V. Eski Antlaşma'da, ruhsal şeylerin simgelendiği ve açıklandığı sakramentler, Yeni Antlaşma'dakilerle aynı öze sahiptirler.[481]

BÖLÜM XXVI

Vaftiz

I. Vaftiz, İsa Mesih tarafından verilmiş Yeni Antlaşma'ya ait bir sakramenttir[482] ve vaftiz olan kişinin yalnızca gözle görülen Kiliseye kati katılımını göstermekle kalmaz;[483] fakat aynı zamanda kişi için Mesih'e aşılmasının, [484] yenilenişinin, [485] günahlarının bağışının[486] ve İsa Mesih aracılığıyla kendisini Tanrı'ya vererek yeni bir yaşam sürmeye başlamasının[487] ve lütuf antlaşmasının işareti ve mührüdür.[488] Bu sakrament, Mesih'in buyruğu uyarınca Kilisesinde dünyanın sonuna dek uygulanmalıdır.[489]

II. Bu sakramentte kullanılacak olan dışsal unsur su olup, vaftiz olacak kişi, Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un adıyla, yasal olarak kilise tarafından atanmış bir kilise ihtiyarı tarafından tamamen suya batırılarak vaftiz edilmelidir.[490]

III. Kutsal Yazılar'da olduğu gibi vaftiz olacak kişinin suya batırılması şarttır. Kişinin üzerine su dökerek ya da su serperek yapılan vaftiz doğru olmaz.[491]

IV. Yalnızca Mesih'e iman ve itaat eden kişiler vaftiz olabilir.[492] Mesih'e iman etmeyenler vaftiz olamaz. Mesih'e iman edip Hıristiyan olan kişilerin çocukları ve bebekleri bilinçli bir şekilde iman edinceye kadar vaftiz olamazlar.

V. Tanrı'nın buyruğunu küçümsemek ya da göz ardı etmek büyük bir günah olsa[493] da, bir kişinin vaftiz olmaksızın yeniden doğmasının, ya da kurtulmasının mümkün olmaması anlamında lütuf ve kurtuluş vaftize ayrılmaz bir şekilde bağlı değildir.[494] Diğer taraftan da vaftiz olan her kişinin yeniden doğmuş olduğunu kesin olarak söylemek mümkün değildir.[495]

VI. Vaftiz sakramenti herhangi bir kimseye tek bir kez uygulanmalıdır.[496]

BÖLÜM XXVII

Rab'bin Sofrası

I. Rab'bimiz İsa, ele verildiği gece kendi bedeninden ve kanından oluşan, Rab'bin Sofrası adı verilen, Kendini kurban olarak sunmasının ve ölümünün kalıcı olarak hatırlanması amacıyla dünyanın sonuna dek Kilisesi'nde uygulanması; bunun gerçek imanlılara getirdiği tüm yararların mühürlenmesi, onların ruhsal beslenmesi ve O'nda büyümesi, O'na borçlu oldukları tüm sorumluluklara daha kökten sarılmaları; O'nun gizemli bedeninin üyeleri olarak O'nunla ve birbirleriyle olan paydaşlıklarının bağı ve andı olması için bu sakramenti verdi.[497]

II. Bu sakramente, Mesih ne Babasına sunulur, ne de dirilerin ve ölülerin günahlarının bağışlanması için gerçek bir kurban verilmektedir.[498] Fakat bu, Kendisini, Kendisi aracılığıyla, çarmıh üzerinde, tüm zamanlar için geçerli olmak üzere tek bir defa sunuşunun yalnızca anılmasıdır: Bu tören, Mesih'in kendisini herkesin uğruna çarmıhta tek bir kez sunmasının yalnızca anılması ve Mesih'in tüm bu yaptıkları için Tanrı'ya ruhsal sunu olarak verilmesidir.[499] Bu nedenle Papalığa ait olan Missa (onların deyişle) kefareti, Mesih'in tüm seçilmişleri uğruna tek bir kez kurban oluşunu derin bir şekilde zedelemektedir.[500] (Katolikler şarabın ve ekmeğin gerçekten de, fiziksel bir şekilde Mesih'in kanı ve bedeni şekline dönüştüğüne ve her ayinde Mesih'in yeniden kurban edildiğine inanırlar.)

III. Rab İsa, bu sakramente Kendi buyruğunu insanlara duyurması; dua edip, ekme ve şarap öğelerini kutsaması, ve böylece onları günlük kullanıstan alıp, kutsal kullanım için ayırması; ekmeği alıp bölmesi, kaseyi alıp (kendileri de dahil olmak üzere) o anda toplulukta bulunmayanlara değil[501] fakat bu sofraya katılanlara her ikisini de vermesi amacıyla Rabbin seçmiş olduğu ihtiyarlar atamıştır.[502]

IV. Yalnızca özel Missa ayinleri(Katolikler'e ait), ya da bu sakramenti yalnızca bir Rahip ya da başka bir şey aracılığıyla almak;[503] Tanrı halkına vermeyi reddetmek, [504] içindeki unsurlara tapınmak, yücelterek hayranlıkla ortalıkta gezdirmek, sahte dini kullanım için kullanmak gibi davranışların hepsi bu sakramentin doğasına ve Mesih'in buyruğuna tümüyle aykırıdır.[505]

V. Bu sakramentin Mesih tarafından buyrulan amaca uygun olarak kullanılmak üzere ayrılan dışsal unsurları, çarmıha gerilmiş Mesih'le öyle bir ilişki içersindedir ki bazen, gerçekten ancak yalnızca sakramental olarak, temsil ettikleri gerçeklerin adıyla çağrılırlar, ki bunlara Mesih'in bedeni ve kanı denir;[506] bununla birlikte, öz ve doğa olarak, halen daha önce oldukları gibi gerçekten ve yalnızca ekmek ve şarap olarak kalırlar.[507]

VI. Ekmek ve şarabın, rahibin kutsamasıyla ya da başka herhangi bir şekilde Mesih'in bedenine ve kanına dönüştüğü öğretisi (buna madde dönüşümü adı verilmiştir), yalnızca Kutsal Yazıya aykırı değil, mantık ve sağ duyuya bile terstir ve bu sakramentin doğasını hiçe saymış; çeşitli batıl inançlara ve hatta iğrenç putperestliğe neden olmuştur.[508]

VII. Bu sakramentteki görsel unsurları dışsal olarak almış layık kişiler, [509] böylece, çarmıha gerilmiş olan Mesih'ten ve O'nun ölümünün tüm yararlarından iman aracılığıyla içsel olarak, gerçekten, ancak dünyasal ya da bedensel olarak değil, ruhsal olarak alır ve beslenirler: Mesih'in bedeni ve kanı, böylece, fiziksel ya da dünyasal olarak ekmek ve şarabın içinde, onlarla beraber ya da onların altında değildir; bunun yanında bu sakramente katılanların dışsal algılarının bu unsurları algılaması gibi, gerçekten ancak ruhsal olarak bu kişilerin imanlarına bu beden ve kan açık şekilde görünmektedir.[510]

VIII. Ne yaptıklarının farkında olmayanlar ve kötü insanlar, bu sakramentteki dışsal unsurları alsalar bile, bunların simgeledikleri şeylere ortak olmamaktadırlar; ancak layık olmayarak bu sofraya geldiklerinden, Rab'bin bedenine ve kanına karşı suç işlemekten suçludurlar ve kendi üzerlerine lanet getirirler. Bu nedenle tüm imansız ve tanrısızlar O'nunla paydaşlıktan tat alma konumunda olmadıklarından, Rab'bin sofrasına da layık değildirler ve Mesih'e karşı büyük bir günah işlemeden, bu durumlarıyla bu kutsal gizlerden alamazlar, [511] ya da katılmalarına izin verilmez.[512]

BÖLÜM XXVIII

Kilise Disiplini

I. Kilisenin Kralı ve Başlı olarak Rab İsa, ülke hükümetinden ayrı olarak, Kilise ihtiyarlarının elinde olmak üzere bir yönetim şekli belirlemiştir.[513]

II. Kutsal Yazılar'da kilise ihtiyarlarına kapsamlı yetkiler verilmiştir. Dolayısıyla bir kişinin günahlı olup olmadığını belirleme; günahlarından ısrarla tövbe etmeyen kişilere hem Söz hem de disiplin aracılığıyla kilise topluluğuna ait olmanın verdiği ayrıcalıkları kapatma; ve tövbeli günahlılara ise Kurtuluş Müjdesi'nin hizmetiyle ya da durum gerektirirse disiplin altından çıkarma yoluyla Göklerin Krallığı'nın (Kilisenin) kapılarını onlara açma yetkisi verilmiştir.[514]

III. Kilise disiplini, suç işleyen kardeşleri yeniden kazanmak, başkalarının benzer suçları işlemekten caydırmak, bütün bedeni etkisine alabilecek olan o kötü mayayı temizlemek, Mesih'in onurunu ve Müjde'nin kutsal tanıklığını aklamak, Tanrı'nın antlaşmasının ve mühürlerinin kötü kişiler tarafından kirletilerek zedelemesi durumunda Kilisenin üzerine haklı olarak gelebilecek olan Tanrı'nın öfkesine engel olmak için gereklidir.[515]

IV. Bu amaçlara daha sağlıklı bir şekilde ulaşılabilmesi için kilisenin ihtiyarları bu işlemi öğüt verip, uyararak, daha sonra bir süre için Rab'bin Sofrası'ndan men ederek ve suçun doğasına ve kişinin önceki davranışlarına göre kiliseden atma yoluna gitme şeklinde uygulamalıdır.[516]

BÖLÜM XXIX

Hükümetler

I. Tüm dünyada en yüce Rab ve Kral olan Tanrı, kendi yüceliği ve halkın iyiliği için insanların üzerinde hükümetler yerleştirmiştir ve bu nedenle de onları, iyilerin korunması ve teşvik edilmesi, kötülerin ise cezalandırılması için kılıcın gücüyle silahlandırmıştır.[517]

II. Bir hükümet kademesinde görev yapmaya çağırırlarsa, Hıristiyanların bunu kabul etmeleri yasalır.[518] Bu görevin yapılması sırasında kutsallığı, adaleti ve esenliği toplum yararı için konulmuş yasalara uygun olarak korumaya özellikle dikkat etmelidir;[519] dolayısıyla bu amaca hizmet etmek üzere, artık Yeni Antlaşma altında olarak, adil ve gerekli durumlarda yasal olarak savaşa girebilirler.[520]

III. Hükümetler, Söz'ün ve Sakramentlerin yönetimlerini, [521] Göklerin Krallığı'nın anahtarlarını kendi yetkilerine alamaz[522] ve imanla ilgili konulara en küçük şekilde bile karışamazlar.[523]

IV. Hükümetler için dua etmek, [524] yönetimde bulunanlara saygı göstermek, [525] vergilerini ve diğer gerekleri ödemek, [526] kanunlara uymak ve yetkililere boyun eğmek vicdan nedeniyle kişilerin görevidir.[527] Dinsizlik ya da din farklılığı hükümetin adil ve yasal yetkisini geçersiz kılmaz; ne de insanları bu yönetimlere boyun eğme yükümlülüğünden özgür kılar[528] Ayrıca, kilisesel görevlilerde bunun kapsamı dışında

değildirler, [529] ne bu yönetimlerin yetkisi ne de onların hükmü altında olan insanlar üzerinde Papa'nın yetki ve yargı hakkı vardır; tüm bunlardan da öte, sapkın oldukları yargısıyla ya da başka bir fikir üzerine Papa'nın onları yetkilerinden ya da yaşamlarından alıkoyma yetkisi yoktur.[530]

BÖLÜM XXX

İnsanların Ölümden Sonraki Durumu ve Ölülerin Dirilişi

I. İnsanların bedenleri, ölümden sonra toprağa döner, bozularak çürür.[531] Ancak ruhları, ki ne ölür ne de uyur, ölümsüz bir öze sahip olarak hemen kendilerini yaratan Tanrı'ya geri döner.[532] Doğru kişilerin ruhları, kutsallıkta mükemmel kılınmış olarak, en yüce göklere kabul edilir, öyle ki burada ışık ve görkem içerisinde Tanrı'nın yüzünü görerek bedenlerinin kurtuluşunun tamamlanmasını beklerler.[533] Kötülerin ruhları ise cehenneme atılır, ki orada işkence ve sonsuz karanlık içerisinde kalarak büyük yargı gününü bekler.[534] Kutsal Yazı, bedenlerinden ayrılan ruhlara ilişkin bu iki yerden başka bir yer tanımamaktadır.

II. Son gün, diri olanlar ölmeyecek, fakat değiştirilecektir.[535] Bütün ölümler kendi (ancak bu sefer farklı niteliklere sahip olan) bedenleriyle diriltilecek ve kendi ruhlarıyla sonsuzluk boyunca ayrılmamak üzere birleştirilecektir.[536]

III. Aklanmamış olanların bedenleri, Mesih'in gücüyle utanç görmek üzere, Aklanmışların bedenleri ise, Ruh'uyla, yücelik görmek üzere diriltilecektir ve O'nun görkemli bedenine uygun olacak bir yapıya dönüştürülecektir.[537]

BÖLÜM XXXI

Son Yargı

I. Tanrı, tüm güç ve yargının Baba tarafından kendisine verildiği[538] İsa Mesih aracılığıyla dünyayı doğrulukla yargılayacağı bir gün belirlemiştir.[539] O günde yalnızca günah işlemiş olan melekler[540] değil, fakat tüm zamanlar boyunca dünya yüzünde yaşamış olan her insan, düşüncelerinin, sözlerinin ve işlerinin hesabını vermek ve bedendeyken yaptıkları iyi ya da kötü işlerinin uygun karşılığı almak üzere Mesih'in yargı kürsüsü önünde duracaktır.[541]

II. Tanrı'nın bu günü belirlemekteki amacı, seçilmişlerin sonsuz kurtuluşunda O'nun merhametinin yüceliği ve reddedilmiş olanların lanetlenmesinde de adaletin sergilenmesidir. O andan sonra, doğru kişiler sonsuz yaşama girer ve Rab'bin varlığında olmaktan gelen sevinç ve tazeliği tüm doluluğuyla alırlar. Ancak Tanrı'yı tanımayan ve İsa Mesih'in Müjdesine itaat etmeyen kötüler, sonsuz işkencelere atılarak, Rab'bin huzurundan ve gücünün yüceliğinden mahrum kalarak sonsuza dek mahvolacaktır.[542]

III. Mesih, bütün insanların günah işlemekten caydırılması ve tanrısal olanların daha büyük bir teselli bulması için bir yargı günü olacağına şüphe duymadan inanmamızı istemektedir.[543] Bu nedenle Tanrı, tüm dünyasal güveni üzerlerinden atıp, Rab’bin ne zaman geleceğini bilmediklerinden her an ayık ve uyanık durmaları ve tüm zamanlar boyunca “*Gel Rab İsa, tez gel! Amin!*” demeye hazır olmaları için o günün zamanını insanlardan saklı tutmaktadır.[544]

[1] Romalılar 2:14, 15; 1:19, 20; Romalılar 1:32; 2:1; Mezmur 19:1-3

[2] 1. Korintliler 1:21; 2:13, 14

[3] İbraniler 1:1

[4] Luka 1:3-4; Romalılar 15:4; Matta 4:4, 7, 10; Süleyman’ın Özdeyişleri 22:19-21; Yeşaya 8:19-20

[5] İbraniler 1:1-2

[6] 2. Timoteus 3:15; 2. Petrus 1:19

[7] Luka 16: 29, 31; Efesliler 2:20; 2. Timoteus 3:16; Vahiy 22:18-19;

[8] Luka 24:27. 44; Romalılar 3:2; 2. Petrus 1:21

[9] 2. Petrus 1:19, 21; 2. Timoteus 3:16; 1. Yuhanna 5:9; 1. Selanikliler 2:13

[10] 1. Timoteus 3:15

[11] Yuhanna 16:13-14; 1. Korintliler 2:10-12; 1. Yuhanna 2:20; Yeşaya 54:21

[12] 2. Timoteus 3:14-17; Galatyalılar 1:8-9; 2. Selanikliler 2:1-2

[13] Yuhanna 6:45; 1. Korintliler 2:9-12

[14] 1. Korintliler 11:13-16; 14:26, 40

- [15] 2. Petrus 3:16
- [16] Mezmur 119:105, 130
- [17] Matta 5:18
- [18] Yeşaya 8:20; Elçilerin İşleri25:15; Yuhanna 5:39, 46
- [19] Yuhanna 5:39
- [20] 1. Korintliler 14:6, 9, 11-12, 24, 27-28
- [21] Koloseliler 3:16
- [22] Romalılar 15:4
- [23] Elçilerin İşleri15:15-16; 2. Petrus 1:20-21;
- [24] Matta 22:29, 31; Elçilerin İşleri28:25; Efesliler 2:20;
- [25] 1. Selanikliler 1:9-10; Yeremya 10:10
- [26] Eyüp 11:7-9; 26:14
- [27] Yuhanna 4:24
- [28] 1. Timoteus 1:17
- [29] Yasanın Tekrarı 4:15-18; Yuhanna 4:24; Luka 24:39
- [30] Elçilerin İşleri14:11, 15
- [31] 1. Krallar 8:27; Yeremya 23:23-24
- [32] Yakup 1:17; Mal. 3:6
- [33] Mezmur 40:2; 1. Timoteus 1:17
- [34] Mezmur 145:3
- [35] Yaratılış 17:1; Vahiy 4:8
- [36] Romalılar 16:27
- [37] Yeşaya 6:3; Vahiy 4:8
- [38] Mezmur 115:3
- [39] Mısır'dan Çıkış 3:14
- [40] Süleyman'ın Özdeyişleri 16:4; Romalılar 11:36
- [41] Efesliler 1:11
- [42] 1. Yuhanna 4:8-16
- [43] Mısır'dan Çıkış 34:6-7
- [44] İbraniler 11:6
- [45] Nehemya 9:32-33

- [46] Mezmur 5:5-6
- [47] Nah. 1:2-3; Mısır'dan Çıkış 34:7
- [48] Yasanın Tekrarı 6:4; 1. Korintliler 8:4-6
- [49] Yuhanna 5:26
- [50] Elçilerin İşleri 7:2
- [51] Mezmur 119:68
- [52] 1. Timoteus6:15; Romalılar 9:5
- [53] Elçilerin İşleri 17:24-25
- [54] Eyup 22:2-3
- [55] Romalılar 11:36
- [56] Vahiy 4:9-11; 1. Timoteus 6:15-16; Daniel 4:25, 35
- [57] İbraniler 4:13
- [58] Romalılar 11:33-34; Mezmur 147:5
- [59] Elçilerin İşleri 15:17-18; Hezekiel 11:5
- [60] Mezmur 145:17; Romalılar 7:12
- [61] Vahiy 5:12-14
- [62] Matta 3:16-17; 28:19; 2. Korintliler 13:14; 1. Yuhanna 5:7
- [63] Yuhanna 1:14, 18
- [64] Yuhanna 15:26; Galatyahılar 4:6
- [65] Efesliler 1:11; Romalılar 11:33; İbraniler 6:17; Romalılar 9:15, 18
- [66] Yakup 1:13, 17; 1. Yuhanna 1:5
- [67] Elçilerin İşleri2:23; Matta 17:12; Elçilerin İşleri4:27-28; Yuhanna 19:11; Süleyman'ın Özdeyişleri 16:33
- [68] Elçilerin İşleri15:18; 1. Sam. 23:11-12; Matta 11:21, 23
- [69] Romalılar 9:11, 13, 16, 18
- [70] 1. Timoteus5:21; Matta 25:41
- [71] Romalılar 9:22-23; Efesliler 1:5-6; Süleyman'ın Özdeyişleri 16:4
- [72] 2. Timoteus 2:19; Yuhanna 13:18
- [73] Efesliler 1:4, 9; Romalılar 8:30; 2. Timoteus 1:9; !1. Selanikliler 5:9
- [74] Romalılar 9:11, 13, 16; Efesliler 1:4, 9
- [75] Efesliler 1:6, 12
- [76] 1. Petrus 1:2; Efesliler 1:4, 5; 2:10; 2. Sel. 2:13

- [77] 1. Selanıkliler 5:9-10; Titus 2:14
- [78] Romalılar 8:30; Efesliler 1:5; 2. Sel. 2:13
- [79] 1. Petrus 1:5
- [80] Yuhanna 17:9; Romalılar 8:28; Yuhanna 6:64-65; 10:26; 8:47; 1. Yuhanna 2:19
- [81] Matta 11:25-26; Romalılar 9:17-18, 21-22; 2. Timoteus 2:19-20; Yahuda 4; 1. Petrus 2:8
- [82] Romalılar 9:20; 11:33; Yasanın Tekrarı 29:29
- [83] 2. Petrus 1:10
- [84] Efesliler 1:6; Romalılar 11:33
- [85] Romalılar 11:5, 6, 20; 2. Petrus 1:10; Romalılar 8:33; Luka 10:20
- [86] Romalılar 1:20; Yeremya 10:12; Mezmur 104:24; Mezmur 33:5-6
- [87] İbraniler 1:2; Yuhanna 1:2-3; Yaratılış 1:2; Eyup26:13; Eyup33:4
- [88] Yaratılış 1; İbraniler 11:3; Koloseliler 1:16; Elçilerin İşleri 17:24
- [89] Yaratılış 1:27
- [90] Yaratılış 1:26; Koloseliler 3:10; Efesliler 4:24
- [91] Romalılar 2:14-15
- [92] Vaiz 7:29
- [93] Yaratılış 2:7; Vaiz 12:7; Luka 23:43; Matta 10:28
- [94] Yaratılış 3:6; Vaiz 7:29
- [95] Yaratılış 2:17; Yaratılış 3:8-11, 23
- [96] Yaratılış 1:26, 28
- [97] Daniel 4:34-35; Mezmur 135:6; Elçilerin İşleri 17:25-26, 28; Eyup 38:39;40;41
- [98] Matta 10:29-31
- [99] İbraniler 1:3
- [100] Süleyman'ın Özdeyişleri 15:3; Mezmur 104:24;145;17
- [101] Elçilerin İşleri 15:18; Mezmur 94:8-11
- [102] Efesliler 1:11
- [103] Yeşaya 63:14; Efesliler 3:10; Romalılar 9:17; Yaratılış 45:7; Mezmur 145:7
- [104] Elçilerin İşleri 2:23
- [105] Yaratılış 8:22; Yeremya 31:35; Mısır'dan Çıkış 21:13; Yasanın Tekrarı 19:5; 1. Krallar 22:28, 34; Yeşaya 10:6-7
- [106] Elçilerin İşleri 27:31, 44; Yeşaya 55:10-11
- [107] Hoşea 1:7; Matta 4:4; Eyup 34:10

- [108] Romalılar 9:19-21
- [109] 2. Krallar 6:6; Daniel3:27
- [110] Romalılar 11:32-34; 2. Samuel 24:1; 1. Tarihler 21:1; 1. Krallar 22:22-23; 1. Tarihler 10:4, 13-14; 2. Samuel 16:10; Elçilerin İşleri 2:23
- [111] Elçilerin İşleri 14:16
- [112] Mezmur 76:10; 2. Krallar 19:28
- [113] Yaratılış 50:20; Yeşaya 10:6-7, 12
- [114] Yakup 1:13-14, 17; 1.Yuhanna 2:16; Mezmur 50:21
- [115] 2. Tarihler 32:25-26, 31; 2. Samuel 24:1
- [116] 2. Korintliler 12:7-9; Mezmur 73; Mezmur 77:1, 10, 12; Markos 14:66-72; Yuhanna 21:15-17
- [117] Romalılar 1:24, 26, 28; Romalılar 11:7-8
- [118] Yasanın Tekrarı 29:4
- [119] Matta 13:12; Matta 25:29
- [120] Yasanın Tekrarı 2:30; 2. Krallar 8:12-13
- [121] Mezmur 81:11-12; 2. Selanikliler 2:10-12
- [122] Mısır'dan Çıkış 7:3; Mısır'dan Çıkış 8:15, 31; 2. Korintliler 2:15-16; Yeşaya 8:14; 1. Petrus 2:7-8; Yeşaya 6:9-10; Elçilerin İşleri 28:26-27
- [123] 1. Timoteus 4:10; Amos 9:8-9; Romalılar 8:28; Yeşaya 43:3-5, 14.
- [124] Yaratılış 3:13; 2. Korintliler. 11:3
- [125] Romalılar 11:32
- [126] Yaratılış 3:6-8; Vaiz 7:29; Romalılar 3:23
- [127] Yaratılış 2:17; Efesliler 2:1
- [128] Titus 1:15; Yaratılış 6:5; Yeremya 17:9; Romalılar 3:10-18
- [129] Yaratılış 1:27-28; Yaratılış 2:16, 17; Elçilerin İşleri 17:26; Romalılar 5:12, 15, 19; 1. Korintliler 15:21-22, 45, 49
- [130] Mezmur 51:5; Eyup 14:4; Eyup 15:14
- [131] Romalılar 5:6; Romalılar 8:7; Romalılar 7:18; Koloseliler 1:21
- [132] Yaratılış 6:5; Yaratılış 8:21; Romalılar 3:10-12
- [133] Yakup 1:14-15; Efesliler 2:2-3; Matta 15:19
- [134] 1.Yuhanna 1:8; Romalılar 7:14, 17-18, 23; Yakup 3:2; Süleyman'ın Özdeyişleri20:9; Vaiz 7:20
- [135] Romalılar 7:5-8, 25; Galatyalılar 5:17
- [136] 1.Yuhanna 3:4
- [137] Romalılar 2:15; Romalılar 3:9, 19

[138] Efesliler 2:3

[139] Galatyalılar 3:10

[140] Efesliler 4:18

[141] Romalılar 8:20; Ağıtlar 3:39

[142] Matta 25:41; 2. Selanikliler 1:9

[143] Romalılar 6:23

[144] Yeşaya 40:13-17; Eyup 9:32-33; 1.Sam. 2:25; Mezmur 113:5-6; 100:2-3; Eyup 22:2-3; 35:7-8; Luka 17:10; Elçilerin İşleri 17:24-25

[145] Yaratılış 2:17; Galatyalılar 3:10

[146] Romalılar 10:5; Romalılar 5:12-20

[147] Galatyalılar 3:12

[148] Galatyalılar 3:21; Romalılar 8:3; Romalılar 3:20-21; Yaratılış 3:15; Yeşaya 42:6

[149] Markos 16:15-16; Yuhanna 3:16; Romalılar 5:6-9; Galatyalılar 3:11

[150] Hezekiel 36:26-27; Yuhanna 6:44-45

[151] İbraniler 9:15-17; İbraniler 7:22; Luka 2:20; 1. Korintliler 11:25

[152] 2. Korintliler 3:6-9

[153] İbraniler 8, 9, 10; Romalılar 4:11; Koloseliler 2:11-12; 1. Korintliler 5:7

[154] 1. Korintliler 10:1-4; İbraniler 11:13; Yuhanna 8:56

[155] Galatyalılar 3:7-9, 14

[156] Koloseliler 2:17

[157] Matta 28:19-20; .Kor. 11:23-25

[158] İbraniler 12:22-27; Yeremya 31:33-34

[159] Matta 28:19; Efesliler 2:15-19

[160] Luka. 22:20

[161] Galatyalılar 3:14, 16; Elçilerin İşleri 15:11; Romalılar 3:21-23, 30; Mezmur 32:1; Romalılar 4:3, 6, 16-17, 23-24; İbraniler 13:8

[162] Yeşaya 42:1; 1. Petrus1:19-20; Yuhanna 3:16; 1. Timoteus 2:5

[163] Elçilerin İşleri3:22

[164] İbraniler 5:5-6

[165] Mezmur 2:6; Luka 1:33

[166] Efesliler 5:23

[167] İbraniler 1:2

- [168] Elçilerin İşleri 17:31
- [169] Yuhanna 17:6; Mezmur 22:30; Yeşaya 53:10
- [170] 1. Timoteus 2:6; Yeşaya 55:4-5; 1. Korintliler 1:30
- [171] İbraniler 2:14, 16-17; İbraniler 4:15
- [172] Luka 1:27, 31, 35; Galatyalılar 4:4
- [173] Yuhanna 1:1, 14; 1.Yuhanna 5:20; Filipililer 2:6; Galatyalılar 4:4
- [174] Luka 1:35; Koloseliler 2:9; Romalılar 9:5; 1. Petrus 3:18; 1. Timoteus 3:16
- [175] Romalılar 1:3-4; 1. Timoteus 2:5
- [176] Koloseliler 2:3
- [177] Mezmur 45:7; Yuhanna 3:34
- [178] İbraniler 7:26; Yuhanna 1:14
- [179] Elçilerin İşleri 10:38; İbraniler 12:24; İbraniler 7:22
- [180] Koloseliler 1:19
- [181] Yuhanna 5:22, 27; Matta 28:18; Elçilerin İşleri 2:36
- [182] İbraniler 5:4-5
- [183] Mezmur 40:7-8; İbraniler 10:5-10; Yuhanna 10:18; Filipililer 2:8
- [184] Galatyalılar 4:4
- [185] Matta 3:15; Matta 5:17
- [186] Matta 26:37-38; Luka 22:44; Matta 27:46
- [187] Matta 26. ve 27. Bölümler
- [188] Filipililer 2:8
- [189] Elçilerin İşleri 2:23-24, 27; Elçilerin İşleri 13:37; Romalılar 6;9
- [190] Yuhanna 20:25, 27
- [191] 1. Korintliler 15:3-5
- [192] Markos 16:19
- [193] Romalılar 8:34; İbraniler 9:24; İbraniler 7:25;
- [194] Romalılar 14:9-10; Elçilerin İşleri 1:11; Elçilerin İşleri 10:42; Matta 13:40-42; Yahuda 6; 2. Petrus 2:4
- [195] Romalılar 5:19; İbraniler 9:14, 16; İbraniler 10:14; Efesliler 5:2; Romalılar 3:25-26
- [196] Daniel 9:24, 26; Koloseliler 1:19-20; Efesliler 1:11, 14; Yuhanna 17:2; İbraniler 9:12, 15
- [197] Galatyalılar 4:4-5; Yaratılış 3:15; Vahiy 13:8; İbraniler 13:8
- [198] İbraniler 9:14; 1. Petrus 3:18

- [199] Elçilerin İşleri 20:28; Yuhanna 3:13; 1.Yuhanna 3:16
- [200] Yuhanna 6:37, 39; Yuhanna 10:15-16
- [201] 1.Yuhanna 2:1-2; Romalılar 8:34
- [202] Yuhanna 15:13, 15; Efesliler 1:7-10; Yuhanna 17:6
- [203] Yuhanna 14:16; İbraniler 12:2; 2. Korintliler 4:13; Romalılar 8:9, 14; Romalılar 15:18-19; Yuhanna 17:17
- [204] Mezmur 110:1; 1. Korintliler 15:25-26; Mal. 4:2-3; Koloseliler 2:15
- [205] Matta. 17:12; Yakup 1:14; Yasanın Tekrarı 30:19
- [206] Vaiz 7:29; Yaratılış 1:26
- [207] Yaratılış 2:16-17; Yaratılış 3:6
- [208] Romalılar 5:6; Romalılar 8:7, Yuhanna 15:5
- [209] Romalılar 3:10, 12
- [210] Efesliler 2:1, 5; Koloseliler 2:13
- [211] Yuhanna 6:44, 65; Efesliler 2:2-5; 1. Korintliler 2:14; Titus 3:3-5
- [212] Koloseliler 1:13; Yuhanna 8:34, 36
- [213] Filipililer 2:13; Romalılar 6:18, 22
- [214] Galatyalılar 5:17; Romalılar 7:15, 18-19, 21, 23
- [215] Efesliler 4:13; İbraniler 12:23; 1.Yuhanna 3:2; Yahuda 24
- [216] Romalılar 8:2; Efesliler 2:1-5; 2. Timoteus 1:9-10
- [217] 2. Selanikliler 2:13-14; 2. Korintliler 3:3-6
- [218] Romalılar 8:30; Romalılar 11:7; Efesliler 1:10-11
- [219] Elçilerin İşleri 26:18; 1. Korintliler 2:10, 12; Efesliler 1:17-18
- [220] Hezekiel 36:26
- [221] Hezekiel 11:19; Filipililer 2:13; Yasanın Tekrarı 30:6; Hezekiel 36:27
- [222] Efesliler 1:19; Yuhanna 6:44-45
- [223] Mezmur 110:3; Yuhanna 6:37; Romalılar 6:16-18
- [224] 1. Korintliler 2:14; Romalılar 8:7; Efesliler 2:5
- [225] 2. Timoteus 1:9; Titus 3:4-5; Efesliler 2:4-5, 8-9
- [226] Yuhanna 6:37; Hezekiel 36:27; Yuhanna 5:25
- [227] Yuhanna 3:8
- [228] Luka 18:15-16; Elçilerin İşleri 2:38-39; Yuhanna 3:3, 5; 1.Yuhanna 5:12; Romalılar 8:9
- [229] 1.Yuhanna 5:12; Elçilerin İşleri 4:12

- [230] Matta 22:14
- [231] Matta 7:22; Matta 13:20-21; İbraniler 6:4-5
- [232] Yuhanna 6:64-66; Yuhanna 8:24
- [233] Elçilerin İşleri 4:12; Yuhanna 14:6; Efesliler 2:12; Yuhanna 4:22; Yuhanna 17:3
- [234] 2. Yuhanna 9-11; 1. Korintliler 16:22; Galatyalılar 1:6-8
- [235] İbraniler 10:39
- [236] 2. Korintliler 4:13, Efesliler 1:17-19, Efesliler 2:8
- [237] Romalılar 10:14, 17
- [238] 1. Petrus 2:2, Elçilerin İşleri 20:32, Romalılar 4:11, Luka 17:5, Romalılar 1:16-17
- [239] Yuhanna 4:42, 1. Selanikliler 2:13, 1.Yuhanna 5:10, Elçilerin İşleri 24:14
- [240] Romalılar 16:26
- [241] Yeşaya 66:2
- [242] İbraniler 11:13, 1. Timoteus 4:8
- [243] Yuhanna 1:12, Elçilerin İşleri 16:31, Galatyalılar 2:20, Elçilerin İşleri 15:11
- [244] İbraniler 5:13-14, Romalılar 4:19-20, Matta 6:30, Matta 8:10
- [245] Luka 22:31-32; Efesliler 6:16, 1.Yuhanna 5:4-5
- [246] İbraniler 12:2
- [247] İbraniler 6:11-12, İbraniler 10:22
- [248] Zekeriya 12:10; Elçilerin İşleri 11:18
- [249] Luka 24:47; Markos 1:15; Elçilerin İşleri 20:21
- [250] Hezekiel 18:30-31; Hezekiel 36:31; Yeşaya 30:22; Mezmur 51:4; Yeremya 31:18-19; Yoel 2:12-13, 15; Amos 5:15; Mezmur 119:128; 2. Korintliler 7:11
- [251] Mezmur 119:6, 59, 106; Luka 1:6; 2. Krallar 23:25
- [252] Hezekiel 36:31-32; Hezekiel 16:61-63
- [253] Hoşea 14:2, 4; Romalılar 3:24; Efesliler 1:7
- [254] Luka 13:3, 5; Elçilerin İşleri 17:30-31
- [255] Romalılar 6:23; Romalılar 5:12; Matta 12:36
- [256] Yeşaya 55:7; Romalılar 8:1; Yeşaya 1:16, 18
- [257] Mezmur 19:13; Luka 19:8; 1. Timoteus 1:13, 15
- [258] Mezmur 51:4-5, 7, 9, 14; Mezmur 32:5-6
- [259] Süleyman'ın Özdeyişleri 28:13; 1.Yuhanna 1:9

[260] Yakup 5:16; Luka 17:3-4; Yeşaya 7:19; Mezmur 51

[261] 2. Korintliler 2:8

[262] Romalılar 8:30; Romalılar 3:24

[263] Romalılar 4:5-8; 2. Korintliler 5:19-21; Romalılar 3:22, 24-25, 27-28; Titus 3:5, 7; Efesliler 1:7; Yeremya 23:6; 1. Korintliler 1:30-31; Romalılar 5:17-19

[264] Elçilerin İşleri 10:44; Galatyalılar 2:16; Filipililer 3:9; Elçilerin İşleri 13:38-39; Efesliler 2:7-8

[265] Yuhanna 1:12; Romalılar 3:28; Romalılar 5:21

[266] Yakup 2:17, 22, 26; Galatyalılar 5:6

[267] Romalılar 5:8-10, 19; 1. Timoteus 2:5-6; İbraniler 10:10, 14; Daniel 9:24, 26; Yeşaya 53:4-6, 10-12

[268] Romalılar 8:32

[269] 2. Korintliler 5:21; Matta 3:17; Efesliler 5:2

[270] Romalılar 3:24; Efesliler 1:7

[271] Romalılar 3:26; Efesliler 2:7

[272] Galatyalılar 3:8; 1. Petrus 1:2, 19-20; Romalılar 8:30

[273] Galatyalılar 4:4; 1. Timoteus 2:6; Romalılar 4:25

[274] Koloseliler 1:21-22; Galatyalılar 2:16; Titus 3:4-7

[275] Matta 6:12; 1. Yuhanna 1:7, 9; 1. Yuhanna 2:1-2

[276] Luka 22:32; Yuhanna 10:28; İbraniler 10:14

[277] Mezmur 89:31-33; Mezmur 51:7-12; Mezmur 33:5; Matta 26:75; 1. Korintliler 11:30, 32; Luka 1:20

[278] Galatyalılar 3:9, 13-14; Romalılar 4:22-24; İbraniler 13:8

[279] Efesliler 1:5; Galatyalılar 4:4-5

[280] Romalılar 8:17; Yuhanna 1:12

[281] Yeremya 14:9; 2. Korintliler 16:18; Es. 3:12

[282] Romalılar 8:15

[283] Efesliler 3:12; Romalılar 5:2

[284] Galatyalılar 4:6

[285] Mezmur 103:13

[286] Süleyman'ın Özdeyişleri 14:26

[287] Matta 6:30, 32, 1. Petrus 5:7

[288] İbraniler 12:6

[289] Ağıtlar 3:31

- [290] Efesliler 4:30
- [291] 1. Petrus 1:3-4, İbraniler 1:14
- [292] İbraniler 6:12
- [293] 1. Korintliler 6:11, Elçilerin İşleri 20:32, Filipililer 3:10, Romalılar 6:5-6
- [294] Yuhanna 17:17, Efesliler 5:26, 2. Selanikliler 2:13
- [295] Romalılar 6:6, 14
- [296] Galatyalılar 5:24, Romalılar 8:13
- [297] Koloseliler 1:11, Efesliler 3:16-19
- [298] 2. Korintliler 7:1 İbraniler 12:14
- [299] 1. Selanikliler 5:23
- [300] 1.Yuhanna 1:10, Romalılar 7:18, 23, Filipililer 3:12
- [301] Galatyalılar 5:17, 1.Petrus 2:11
- [302] Romalılar 7:23
- [303] Romalılar 6:14, 1.Yuhanna 5:4, Efesliler 4:15-16
- [304] 2. Korintliler 7:1
- [305] 2. Petrus 3:18, 2. Korintliler 3:18
- [306] Mika 6:8; Romalılar 12:2; İbraniler 13:21
- [307] Matta 15:9; Yeşaya 29:13; 1. Petrus 1:18; Romalılar 10:2; Yuhanna 16:2; 1.Sam. 15:21-23
- [308] Yakup 2:18, 22
- [309] Mezmur 116:12-13; 1. Petrus 2:9
- [310] 1. Yuhanna 2:3, 5; 2. Petrus 1:5-10
- [311] 2. Korintliler 9:2; Matta 5:16
- [312] Titus 2:5, 9-12; 1. Timoteus 6:1
- [313] 1. Petrus 2:15
- [314] Efesliler 2:10
- [315] 1. Petrus 2:12; Filipililer 1:11; Yuhanna 15:8
- [316] Romalılar 6:22
- [317] Yuhanna 15:4-6; Hezekiel 36:26-27
- [318] Filipililer 2:13; Filipililer 4:13; 2. Korintliler 3:5
- [319] Filipililer 2:12; İbraniler 6:11-12; 2. Petrus 1:3, 5, 10-11; Yeşaya 64:7; 2. Timoteus 1:6; Elçilerin İşleri 26:6-7; Yahuda 20-21

[320] Luka 17:10; Nehemya 13:22; Eyup 9:2-3; Galatyalılar 5:17

[321] Romalıhlar 3:20; Romalıhlar 4:2, 4, 6; Efesliler 2:8-9; Titus 3:5-7; Romalıhlar 8:18; Mezmur 16:2; Eyup 22:2-3; Eyup35:7-8

[322] Luka 17:10

[323] Galatyalılar 5:22-23

[324] Yeşaya 64:6; Galatyalılar 5:17; Romalıhlar 7:15, 18; Mezmur 143:2; Mezmur 130:3

[325] Efesliler 1:6; 1. Petrus 2:5; Mısır'dan Çıkış 28:38; Yaratılış 4:4; İbraniler 11:4

[326] Eyup 9:20; Mezmur 143:2

[327] İbraniler 13:20-21; 2. Korintliler 8:12; İbraniler 6:10; Matta 25:21, 23

[328] 2. Krallar 10:30-31; 1.Kral. 21:27, 29; Filipililer 1:15-16, 18

[329] Yaratılış 4:5; İbraniler 11:4, 6;

[330] 1. Korintliler 13:3; Yeşaya 1:12

[331] Matta 6:2, 5, 16

[332] Hagay2:14; Titus 1:15; Amos 5:21-22; Hoşea 1:4; Romalıhlar 9:16; Titus 3:5

[333] Mezmur 14:4; Mezmur 36:3; Eyup21:14-15; Matta 25:41-43, 45; Matta 23:23

[334] Filipililer 1:6; 2. Petrus1:10; 1. Yuhanna 3:9; 1. Petrus 1:5-9

[335] 2. Timoteus 2:18-19; Yeremya 31:3

[336] İbraniler 10:10, 14; İbraniler 13:20-21; İbraniler 9:12-15; Romalıhlar 8:33-39; Yuhanna 17:11, 24; Luka 22:32

[337] Yuhanna 14:16-17; 1.Yuhanna 2:27; 1.Yuhanna 3:9

[338] Yeremya 32:40

[339] Yuhanna 10:28; 2. Selanikliler 3:3; 1.Yuhanna 2:19

[340] Matta 26:70, 72, 74

[341] Mezmur 51

[342] Yeşaya 64:5, 7, 9; 2. Samuel 11:27

[343] Efesliler 4:30

[344] Mezmur 51:8, 10, 12; Vahiy 2:4; Ezgiler Ezgisi 5:2-4, 6

[345] Yeşaya 63:17; Markos 6:52; Markos 16:14

[346] Mezmur 32:3-4; Mezmur 51:8

[347] 2. Samuel 12:14

[348] Mezmur 89:31-32; 1. Korintliler 11:32

[349] Eyüp 8:13-14; Mika 3:11; Yasannın Tekrarı 29:19; Yuhanna 8:41

[350] Matta 7:22-23

[351] 1.Yuhanna 2:3; 1.Yuhanna3:14, 18-19, 21, 24; 1.Yuhanna 5:13

[352] Romalılar 5:2, 5

[353] İbraniler 6:11, 19

[354] İbraniler 6:17-18

[355] 2. Petrus 1:4-5, 10-11; 1.Yuhanna 2:3; 1. Yuhanna 3:14; 2. Korintliler 1:12

[356] Romalılar 8:15-16

[357] Efesliler 1:13-14; Efesliler 4:30; 2. Korintliler 1:21-22

[358] 1. Yuhanna 5:13; Yeşaya 50:10; Markos 9:24; Mezmur 88; Mezmur 77:1-12

[359] 1. Korintliler 2:12; 1.Yuhanna 4:13; İbraniler 6:11-12; Efesliler 3:17

[360] 2. Petrus 1:10

[361] Romalılar 5:1-2, 5; Romalılar 14:17; Romalılar 15:13; Efesliler 1:3-4; Mezmur 4:6-7; Mezmur 119:32

[362] 1.Yuhanna 2:1-2; Romalılar 6:1-2; Titus 2:11-12, 14; 2. Korintliler 7:1; Romalılar 8:1, 12; 1.Yuhanna 3:2-3; Mezmur130:4; 1.Yuhanna1:6-7

[363] Ezgiler Ezgisi 5:2, 3, 6; Mezmur 51:8, 12, 14; Efesliler 4:30, 31; Mezmur77:1-10; Matta 26:69-72; Mezmur 31:22; Mezmur 88; Yeşaya 50:10

[364] 1. Yuhanna 3:9; Luka 22:32; Eyup 13:15; Mezmur 73:15; Mezmur 51:8, 12; Yeşaya 50:10

[365] Mika 7:7-9; Yeremya 32:40; Yeşaya 54:7-10; Mezmur 22:1; Mezmur 88

[366] Yaratılış 1:26-27; Yaratılış 2:17; Romalılar 2:14-15; 5:12; 10:5 Galatyalılar 3:10, 12; Vaiz 7:29; Eyup 28:28

[367] Yakup 1:25; Yakup 2:8, 10-12; Romalılar 13:8-9; Yasanın Tekrarı 5:32; Yasanın Tekrarı 10:4; Mısır'dan Çıkış 34:1

[368] Matta 22:37-40

[369] (İbraniler 9. Bölüm) İbraniler 10:1; Galatyalılar 9:1-3; Koloseliler 2:17

[370] 1. Korintliler 5:7; 2. Korintliler 6:17; Yahuda 23

[371] Koloseliler2:14, 16, 17; Daniel 9:27; Efesliler 2:15-16

[372] Mısır'dan Çıkış 21; Mısır'dan Çıkış 22:1-29; Yaratılış 49:10; 1. Petrus 2:13-14; Matta 5:17, 38-39; 1. Korintliler 9:8-10

[373] Romalılar 13:8, 9; Efesliler 6:2; 1.Yuhanna 2:3-4, 7-8

[374] Yakup 2:10, 11

[375] Matta 5:17-19; Yakup 2:8, Romalılar 3:31

[376] Romalılar 6:14; Galatyalılar 2:16; Galatyalılar 3:13; Galatyalılar 4:4; Elçilerin İşleri 13:39; Romalılar 8:1

[377] Romalılar 7:12, 22, 25; Mezmur 119:4-6; 1. Korintliler 7:19; Galatyalılar 5:14, 16, 18-23

[378] Romalılar 7:7; Romalılar 3:20

- [379] Yakup 1:23-25; Romalılar 7:9, 14, 24
- [380] Galatyahılar 3:24; Romalılar 7:24; Romalılar 8:3-4
- [381] Yakup 2:11; Mezmur 119:101, 104, 128
- [382] Ezra 9:13-14; Mezmur 84:30-34
- [383] (Levililer 26:1-14 2. Korintliler 6:16); Efesliler 6:2-3; Mezmur 37:11; Matta 5:5; Mezmur 19:11
- [384] Galatyahılar 2:16; Luka 17:10
- [385] Romalılar 6:12, 14; 1. Petrus 3:8-12; Mezmur 34:12-16; İbraniler 12:28-29
- [386] Galatyahılar 3:21
- [387] Hezekiel 36:27; İbraniler 8:10; Yeremya 31:33
- [388] Titus 2:14; 1. Selanikliler 1:10; Galatyahılar 3:13
- [389] Galatyahılar 1:4; Koloseliler 1:13; Elçilerin İşleri 26:18; Romalılar 6:14
- [390] Romalılar 8:28; Mezmur 119:71; 1. Korintliler 15:54-57; Romalılar 8:1
- [391] Romalılar 5:1-2
- [392] Romalılar 8:14-15; 1.Yuhanna 4:18
- [393] Galatyahılar 3:9, 14, 11; 1. Korintliler 5:7
- [394] Galatyahılar 4:1-3, 6-7; Galatyahılar 5:1; Elçilerin İşleri 15:10-11
- [395] İbraniler 4:14, 16; İbraniler 10:19-22
- [396] Yuhanna 7:38-39; 2. Korintliler 3:13, 17-18
- [397] Yakup 4:12; Romalılar 14:4
- [398] Elçilerin İşleri4:19; Elçilerin İşleri5:29; 1. Korintliler 7:23; Matta 23:8-10; 2. Korintliler 1:24; Matta 15:9
- [399] Koloseliler 2:20, 22-23; Galatyahılar 1:10; Galatyahılar 2:4-5; Galatyahılar 5:1
- [400] Romalılar 10:17; Romalılar 14:23; Yeşaya 8:20; Elçilerin İşleri17:11; Yuhanna 4:22; Hoşea 5:11; Es. 13:12, 16-17; Yeremya 8:9
- [401] Galatyahılar 5:13; 1. Petrus 2:16; 2. Petrus2:19; Yuhanna 8:34; Luka 1:74-75
- [402] Matta 12:25; 1. Petrus 2:13-14, 16; Romalılar 13:1-8; İbraniler 13:17
- [403] Romalılar 1:32; 1. Korintliler 5:1, 5, 11, 13; 2. Yuhanna 10-11; 2. Selanikliler 3:14; 1. Timoteus 6:3-5; Titus 1:10-11, 13; Titus 3:10; Matta 18:15-17; 1. Timoteus 1:19-20; Vahiy 2:2, 14-15, 20; Vahiy 3:9
- [404] Romalılar 1:20; Elçilerin İşleri 17:24; Mezmur 119:68; Yeremya 10:7; Mezmur 31:23; Mezmur 18:3; Romalılar 10:12; Mezmur 62:8; Yeşu 24:14; Markos 12:33
- [405] Yasanın Tekrarı 12:32; Matta 15:9; Elçilerin İşleri 17:25; Matta 9:9-10; Yasanın Tekrarı 15:1-20; Mısır'dan Çıkış 20:4-6; Koloseliler 2:23
- [406] Matta 4:10; Yuhanna 5:23; 2. Korintliler 13:14
- [407] Koloseliler 2:18; Vahiy 19:10; Romalılar 1:25

[408] Yuhanna 14:6; 1. Timoteus 2:5; Efesliler 2:18; Koloseliler 3:17

[409] Filipililer 4:6

[410] Mezmur 65:2

[411] Yuhanna 14:13-14; 1. Petrus 2:5

[412] Romalılar 8:26

[413] 1. Yuhanna 5:14

[414] Mezmur 47:7; Vaiz 5:1-2; İbraniler 12:28; Yaratılış 18:27; Yakup 5:16; Yakup 1:6-7; Markos 11:24; Matta 6:12, 14-15; Koloseliler 4:2; Efesliler 6:18

[415] 1. Korintliler 14:14

[416] 1. Yuhanna 5:14 (bak. Dipnot 10)

[417] 1. Timoteus 2:1-2; Yuhanna 17:20; 2. Samuel 7:29; Rut 4:12

[418] 2. Samuel 12:21-23; Luka 16:25-26; Vahiy 14:13

[419] 1. Yuhanna 5:16

[420] Elçilerin İşleri 15:21; Es. 1:3

[421] Yakup 1:22; Elçilerin İşleri 10:33; Matta 13:19; İbraniler 4:2; Yeşaya 66:2

[422] 2. Timoteus 4:2

[423] Koloseliler 3:16; Efesliler 5:19, 13; Yakup 5:13

[424] Matta 28:19; 1. Korintliler 11:23-29; Elçilerin İşleri 2:42

[425] Yuhanna 4:21

[426] Malaki 1:11; 1. Timoteus 2:8

[427] Yuhanna 4:23-24

[428] Matta 6:11

[429] Yeremya 10:25; Yasamın Tekrarı 6:6-7; Eyup 1:5; 2. Samuel 6:18, 20; 1. Petrus 3:7; Elçilerin İşleri 10:2

[430] Matta 6:6; Efesliler 6:18

[431] Yeşaya 56:6-7; İbraniler 10:25; Süleyman'ın Özdeyişleri 1:20-21, 24; Süleyman'ın Özdeyişleri 8:34; Elçilerin İşleri 13:42; Luka 4:16; Elçilerin İşleri 2:42

[432] Mısır'dan Çıkış 20:8, 10-11; Yeşaya 56:2, 4, 6-7

[433] Yaratılış 2:2-3; 1. Korintliler 16:1; Elçilerin İşleri 10:7

[434] Vahiy 1:10

[435] Mısır'dan Çıkış 20:8, 10; Matta 5:17-18

[436] Mısır'dan Çıkış 20:8; Mısır'dan Çıkış 16; 23, 25-26, 29-30; Mısır'dan Çıkış 31:15-17; Yeşaya 63:13; Nehemya 13:15-19, 21-22

- [437] Yeşaya 63:13; Matta 12:1-13
- [438] Yaratılış 2:24; Matta 19:5-6; Süleyman'ın Özdeyişleri 2:17
- [439] Yaratılış 2:18
- [440] Malaki 2:15
- [441] 1. Korintliler 7:2, 9
- [442] İbraniler 13:4; 1. Timoteus4:3; 1. Korintliler 7:36-38
- [443] 1. Korintliler 7:39
- [444] Yaratılış 34:14; Mısır'dan Çıkış 34:16; Yasamın Tekrarı 7:3-4; 1.Kral. 11:4; Nehemya 13:25-27; Malaki 2:11-12; 2. Korintliler 6:14
- [445] Levililer 18, 1. Korintliler 5:1; Amos 2:7
- [446] Markos 6:18; Levililer 18:24-28
- [447] Matta 1:18-20
- [448] Matta 5:31-32
- [449] Matta 19:9; Romalılar 7:2-3
- [450] Matta 19:8-9; 1. Korintliler 7:15; Matta 19:6
- [451] Yasamın Tekrarı 24:1-4
- [452] Efesliler 1:10, 22-23; Efesliler 5:23, 27, 32; Koloseliler 1:18
- [453] 1. Korintliler 1:2; 1. Korintliler 12:12-13; Mezmur 2:8; Vahiy 7:9; Romalılar 15:9-12
- [454] Matta 13:47; Yeşaya 9:7
- [455] Efesliler 2:19; Efesliler 3:15
- [456] 1. Korintliler 12:28; Efesliler 4:11-13; Matta 28:19-20; Yeşaya 59:21
- [457] Romalılar 11:3-4; Vahiy 12:6, 14
- [458] Vahiy 2; Vahiy 3; 1. Korintliler 5:6-7
- [459] 1. Korintliler 13:12; Vahiy 2; Vahiy 3; Matta 13:24-30, 47
- [460] Vahiy 2:9; 18:2; Romalılar 11:18-22
- [461] Matta 16:18; Mezmur 72:17; Mezmur 102:28; Matta 28:19-20
- [462] Koloseliler 1:18; Efesliler 1:22
- [463] Matta 23:8-10; 2. Selanikliler 2:3-4, 8-9; Vahiy 13:6
- [464] 1.Yuhanna 1:3; Efesliler 3:16-19; Yuhanna 1:16; Efesliler 2:5-6; Filipililer 3:10; Romalılar 6:5-6; 2. Timoteus 2:12
- [465] Efesliler 4:15-16; 1. Korintliler 12:7; 1. Korintliler 3:21-23; Koloseliler 2:19
- [466] 1. Selanikliler 5:11, 14; Romalılar 1:11-12, 14; 1.Yuhanna 3:16-18; Galatyalılar 6:10

- [467] İbraniler 10:24-25; Elçilerin İşleri 2:42, 46; Yeşaya 2:3; 1. Korintliler 11:20
- [468] Elçilerin İşleri 2:44-45; 1. Yuhanna 3:17; 2. Korintliler 8; 2. Korintliler 9; Elçilerin İşleri 11:29-30
- [469] Koloseliler 1:18-19; 1. Korintliler 8:6; Yeşaya 42:8; 1. Timoteus 6:15-16; Mezmur 45:7; İbraniler 1:8-9
- [470] Mısır'dan Çıkış 20:15; Efesliler 4:28; Elçilerin İşleri 5:4
- [471] Romalılar 4:11; Yaratılış 17:7, 10
- [472] 1. Korintliler 10:16; 1. Korintliler 11:25-26; Galatyalılar 3:27; Galatyalılar 3:17
- [473] Matta 28:19; 1. Korintliler 11:23
- [474] Romalılar 15:8; Mısır'dan Çıkış 12:48; Yaratılış 34:14
- [475] Romalılar 6:3-4; 1. Korintliler 10:16, 21
- [476] Yaratılış 17:10; Matta 26:27-28; Titus 3:5
- [477] Romalılar 2:28-29; 1. Petrus 3:21
- [478] Matta 3:11; 1. Korintliler 12:13
- [479] Matta 26:27-28; Matta 28:19-20
- [480] Matta 28:19; 1. Korintliler 11:20, 23; 1. Korintliler 4:1; İbraniler 5:4
- [481] 1. Korintliler 10:1-4
- [482] Matta 28:19
- [483] 1. Korintliler 12:13
- [484] Galatyalılar 3:27; Romalılar 6:5
- [485] Titus 3:5
- [486] Markos 1:4
- [487] Romalılar 6:3-4
- [488] Romalılar 4:11; Koloseliler 2:11-12
- [489] Matta 28:19-20
- [490] Matta 3:11; Yuhanna 1:33; Matta28:19-20
- [491] Matta 3:16; Yuhanna 3:23
- [492] Markos 16:15-16; Elçilerin İşleri 8:37-38
- [493] Luka 7:30; Mısır'dan Çıkış 4:24-26
- [494] Romalılar 4:11; Elçilerin İşleri 10:2, 4, 22, 31, 45, 47
- [495] Elçilerin İşleri 8:13, 23
- [496] Titus 3:5
- [497] 1. Korintliler 11:23-26; 1. Korintliler 10:16-17, 21; 1. Korintliler 12:13

- [498] İbraniler 9:22, 25-26, 28
- [499] 1. Korintliler 11:24-26; Matta 26:26-27
- [500] İbraniler 7:23-24, 27; İbraniler 10:11-12, 14, 18
- [501] Elçilerin İşleri 20:7; 1. Korintliler 11:20
- [502] Matta 26:26-28; Mark. 14:22-24; Luka 22:19-20; 1. Korintliler 11:23-26
- [503] 1. Korintliler 10:6
- [504] Markos 14:23; 1. Korintliler 11:25-29
- [505] Matta 15:9
- [506] Matta 26:26-28
- [507] 1. Korintliler 11:26-28; Matta 26:29
- [508] Elçilerin İşleri 3:21; 1. Korintliler 11:24-26; Luka 24:6, 39
- [509] 1. Korintliler 11:28
- [510] 1. Korintliler 10:16
- [511] 1. Korintliler 11:27-29; 2. Korintliler 6:14, 16
- [512] 1. Korintliler 5:6-7, 13; 2. Selanikliler 3:6, 14-15
- [513] Yeşaya 9:6-7; 1. Timoteus 5:17; 1. Selanikliler 5:12; Elçilerin İşleri 20:17-18; İbraniler 13:7, 17, 24; 1. Korintliler 12:28; Matta 28:18-20
- [514] Matta 16:19; Matta 18:17-18; Yuhanna 20:21-23; 2. Korintliler 2:6-8
- [515] 1. Korintliler 5; 1. Timoteus 1:20; 1. Korintliler 11:27-35; Yahuda 23, Matta 7:6
- [516] 1. Selanikliler 5:12; 2. Selanikliler 3:6, 14-15; 1. Korintliler 5:4-5, 13; Matta 18:17; Titus 3:10
- [517] Romalılar 13:1-4; 1. Petrus 2:13-14
- [518] Süleyman'ın Özdeyişleri 8:15-16; Romalılar 13:1-2, 4
- [519] Mezmur 2:10-12; 1. Timoteus 2:2; Mezmur 82:3-4; 2. Samuel 23:3; 1. Petrus 2:13
- [520] Luka 3:14; Romalılar 13:4; Matta 8:9-10, Elçilerin İşleri 10:1-2, Esinleme 17:14, 16
- [521] 2. Tarihler 26:18
- [522] Matta 18:17; Matta 16:19; 1. Korintliler 12:28-29; Efesliler 4:11-12; 1. Korintliler 4:1-2; Romalılar 10:15; İbraniler 5:4
- [523] Yuhanna 18:36; Elçilerin İşleri 5:29; Efesliler 4:11-12
- [524] 1. Timoteus 2:1-2
- [525] 1. Petrus 2:17
- [526] Romalılar 13:6-7
- [527] Romalılar 13:5; Titus 3:1

[528] 1. Petrus 2:13-14, 16

[529] Romalılar 13:1; 1.Kral. 2:35; Elçilerin İşleri 25:9-11; 2. Petrus 2:1, 10-11; Yahuda 8-11

[530] 2. Selanikliler 2:4; Vahiy 13:15-17

[531] Yaratılış 3:19; Elçilerin İşleri 13:36

[532] Luka 23:43; Vaiz 12:7

[533] İbraniler 12:23; 2. Korintliler 5:1, 6, 8; Filipililer 1:23; Elçilerin İşleri 3:21; Efesliler 4:10

[534] Luka 16:23-24; Elçilerin İşleri 1:25; Yahuda 6-7; 1. Petrus 3:19

[535] 1. Selanikliler 4:17; 1. Korintliler 15:51-52

[536] Eyup 19:26-27; 1. Korintliler 15:42-44

[537] Elçilerin İşleri 24:15; Yuhanna 5:28-29; 1. Korintliler 15:43; Filipililer 3:21

[538] Yuhanna 5:22, 27

[539] Elçilerin İşleri 17:31

[540] 1. Korintliler 6:3; Yahuda 6; 2. Petrus 2:4

[541] 2. Korintliler 5:10; Vaiz 12:14; Romalılar 2:16; Romalılar 14:10, 12; Matta 12:36-37

[542] Matta 25:31-46; Romalılar 2:5-6; Romalılar 9:22-23; Matta 25:21; Elçilerin İşleri 3:19; 2. Selanikliler 1:7-10

[543] 2. Petrus 3:11, 14; 2. Korintliler 5:10-11; 2. Selanikliler 1:5-7; Luka 27:7, 28; Romalılar 8:23-25

[544] Matta 24:36, 42-44; Markos 13:35-37; Luka 12:35-36; Vahiy 22:20